

Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου

Σχολή Κοινωνικών και Πολιτικών
Επιστημών

Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών
Σχέσεων

Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών
«Διακυβέρνηση και Δημόσιες Πολιτικές»

2017

Ανάλυση Πολιτικών για τη “Διά βίου Άθληση” της
Ευρωπαϊκής Ένωσης, των κρατών μελών και της Ελλάδας

Μάρθα Γκιτάκου

Μεταπτυχιακή Φοιτήτρια

Επιβλέπων Καθηγητής

Dr. Εμμανουήλ Παπάζογλου

Κόρινθος, Σεπτέμβριος 2017

University of Peloponnese
Faculty of Social and Political Sciences
Department of Political Studies and
International Relations
Master Program in
«Governance and Public Policies»

2017

Analysis of Policies for the "Lifelong Sport" of the European Union, the Member States and Greece

Corinth, September 2017

Martha Gkitakou
Postgraduate Student
Supervisor

Dr. Emmanouil Papazoglou

Ανάλυση Πολιτικών για τη “Διά βίου Άθληση” της Ευρωπαϊκής Ένωσης, των κρατών μελών και της Ελλάδας

Σημαντικοί Όροι: Διά βίου Άθληση, Αθλητική Δραστηριότητα, Άθληση για Όλους, Ευρωπαϊκός Χάρτης Αθλητισμού, Λευκή Βίβλος για τον Αθλητισμό, Στρατηγικός σχεδιασμός, Εφαρμοσμένες πολιτικές, Συμμετοχή, Υγεία, Παραγωγικότητα, Επένδυση, Κοινωνικές επιπτώσεις, Στατιστική ανάλυση, Ελληνικό Μοντέλο.

Περίληψη

Η “Διά βίου Άθληση” ως μια μακροχρόνια βιωματική διαδικασία, με κυρίαρχη συνιστώσα εφαρμογής της την «Άθληση για Όλους», αλλά και την Άθληση υψηλού Αγωνιστικού επιπέδου, εξετάζεται στην παρούσα μελέτη εάν αποτελεί μια πολυπαραγοντική πολιτική επένδυση για την οικονομία και την κοινωνία ενός κράτους.

Ο Ευρωπαϊκός Χάρτης Αθλητισμού και η Λευκή Βίβλος για τον Αθλητισμό αποτέλεσαν την πρώτη στρατηγική πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) για την δημιουργία μιας αθλητικής πολιτικής με ενιαία χαρακτηριστικά, έννοιες, κατευθύνσεις και διαδικασίες εφαρμογής.

Η παρούσα μελέτη αποτελεί μια επιστημονική θεώρηση του πολυεπίπεδου χαρακτήρα της Αθλητικής στρατηγικής πολιτικής τόσο σε Εθνικό, όσο και Ευρωπαϊκό επίπεδο. Παρόλο ότι, ο ουσιαστικός εναρμονισμός των κρατών μελών και της ΕΕ στην υλοποίηση των βασικών αρχών της Λευκής Βίβλου δεν έχει ακόμη πραγματοποιηθεί, διαφαίνεται ότι η Αθλητική δραστηριότητα αποτελεί: παράγοντα αλληπίδρασης και επικοινωνίας μεταξύ των κρατών μελών, η οποία βελτιώνει την ποιότητα ζωής, τα επίπεδα υγείας και παραγωγικότητας των πολιτών, με παράλληλη ανάπτυξη των διαπροσωπικών σχέσεων, την βελτίωση της οικογενειακής και κοινωνικής επικοινωνίας και παράγοντα μείωσης του κοινωνικού απομονωτισμού και ρατσισμού.

Το Ελληνικό μοντέλο, ενώ καλύπτει ικανοποιητικά όλες τις ομάδες στόχους και δράσεις που έχουν τεθεί από την ΕΕ και τα ισχύοντα ψηφίσματα, η χάραξη ενός σύγχρονου αναδιαρθρωμένου στρατηγικού σχεδιασμού θεωρείται επιβεβλημένη.

Analysis of Policies for the "Lifelong Sport" of the European Union, the Member States and Greece

Keywords: Lifelong Sports, Sport Activity, Sport for All, European Sport Charter, White Paper on Sport, Strategic Planning, Applied Policies, Participation, Health, Productivity, Investing, Social Impact, Statistical Analysis, Greek Model

Abstract

Lifelong Sports as a long-term experiential process, with its main component of "Sports for All" and Top level of competitive Sports, is considered the feasibility of being a multifactorial policy investment for the economy and the society of a country.

The European Charter for Sport and the White Paper on Sport were the first strategic initiative of the European Union (EU) to create a sporting policy with uniform features, concepts, guidelines and implementation procedures.

This study is a scientific consideration of the multi-level character of the Sports Strategic Policy at both national and European level. Although the substantial harmonization of the Member States and the EU with the implementation of the basic principles of the White Paper has not yet taken place, it is clear that Sporting activity is a factor of interaction and communication between European Member States that improves the quality of life, health and productivity of citizens, while developing interpersonal relationships, improving family and social communication and a reducing factor of social isolation and racism.

While the Greek model satisfies all the target groups and actions set by the EU and the current resolutions satisfactorily, the design of a modern, restructured strategic planning is imperative.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Περίληψη

Abstract

Κατάλογος Πινάκων

Κατάλογος Διαγραμμάτων

1	Εισαγωγή.....	1
1.1	Ιστορικά δεδομένα της Αθλητικής δραστηριότητας.....	1
1.2	Σκοπός της διπλωματικής εργασίας.....	3
2	Μεθοδολογία.....	5
3	Ευρωπαϊκή Ένωση και Αθλητισμός.....	6
3.1	Από τον Ευρωπαϊκό Χάρτη για τον Αθλητισμό στην Λευκή Βίβλο για τον Αθλητισμό	8
3.2	Δημόσια διαβούλευση σε επίπεδο ΕΕ.....	13
3.2.1	Κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ για τη αθλητική δραστηριότητα.....	13
3.2.2	Διαβούλευση και ψηφίσματα της ΕΕ και των κρατών μελών.....	14
3.3	Πολιτικές για τον Αθλητισμό Ευρωπαϊκών Χωρών	17
3.3.1	Οι κεντρικές δομές χάραξης αθλητικής πολιτικής των κρατών μελών	17
3.3.1.1	Πολιτική για τις αθλητικές υποδομές υλοποίησης Αθλητικών δραστηριοτήτων....	20
3.3.1.2	Ομάδες Στόχοι.....	21
3.3.1.3	Διαδικασία Ελέγχου και Αξιολόγησης προγραμμάτων.....	22
3.3.2	Υψηλός Αγωνιστικός Αθλητισμός και Αθλητισμός για Όλους	23
3.4	Το Ελληνικό μοντέλο εφαρμογής και η αθλητική πολιτική σύγκλισης στο Ευρωπαϊκό πρότυπο	24
3.4.1	Το ισχύον ελληνικό πρόγραμμα Διά βίου Άθλησης.....	25
3.4.2	Συμμετοχή σε Διεθνή και Ευρωπαϊκά αθλητικά προγράμματα και γεγονότα	27
3.4.3	Παράμετροι αναμόρφωσης του αθλητικού στρατηγικού σχεδιασμού για την επόμενη πενταετία	28

4	Στατιστικές ερευνητικές αναλύσεις επιπτώσεων εφαρμογής αθλητικών δραστηριοτήτων ανά εθνικό προφίλ και εφαρμογής στρατηγικών σχεδιασμών	29
5	Οι μεσομακροπρόθεσμες επιδράσεις-επιπτώσεις των εφαρμοσμένων πολιτικών της Διά βίου Άθλησης.....	37
5.1	Οι επιπτώσεις στην βελτίωση της υγείας και στην μείωση των αντίστοιχων δαπανών.....	37
5.2	Οι επιπτώσεις της απασχόλησης ανθρώπινου δυναμικού (διαφορετικών ειδικοτήτων) στις αθλητικές αλλά και τις υποστηρικτικές δράσεις,	40
5.3	Οι επιπτώσεις στην αύξηση του αθλητικού τουρισμού μιας χώρας.	42
5.4	Η φυσική αγωγή και ο αθλητισμός ως όχημα για την προώθηση της κοινωνικής ένταξης.	44
6	Συζήτηση.....	48
7	Συμπεράσματα.....	53
8	Βιβλιογραφικές Αναφορές.....	56

Κατάλογος Πινάκων

Αριθμός Πίνακα	Τίτλος Πίνακα	Σελίδα
4.1	Πόσο Συχνά Αθλείστε (Συνολικά στην Ευρωπαϊκή Ένωση)	31
4.2	Πόσο Συχνά Αθλείστε (Ανά Κράτος της Ευρωπαϊκής Ένωσης)	33
4.3	Κίνητρα Συμμετεχόντων	35
6.1	Πτυχιούχοι Φυσικής Αγωγής & Προϋπολογισμός	41
6.2	Προφίλ αγορών για εξερχόμενο Ευρωπαϊκό Τουρισμό Αθλητισμού & Ευεξίας	43

Κατάλογος Διαγραμμάτων

Αριθμός Διαγράμματος	Τίτλος Διαγράμματος	Σελίδα
5.1	Οικογενειακό περιβάλλον	46
5.2	Διαπροσωπικές σχέσεις	47

1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η φυσική δραστηριότητα/άθληση ορίζεται συνήθως ως *"η οποιαδήποτε σωματική κίνηση που σχετίζεται με μυϊκή συστολή που αυξάνει την κατανάλωση ενέργειας πάνω από τα επίπεδα ηρεμίας"* (EU Physical Activity Guidelines, 2008). Αυτός ο ευρύς ορισμός περιλαμβάνει όλες τις μορφές φυσικής δραστηριότητας, δηλαδή τόσο της σωματικής άσκησης για την αναψυχή (συμπεριλαμβανόμενες τις περισσότερες αθλητικές δραστηριότητες όπως ο χορός, κτλ), όσο και την επαγγελματική, υψηλού αγωνιστικού επιπέδου δραστηριότητα.

Ο όρος "Διά βίου Άθληση" αναφέρεται σε μια φιλοσοφική αντίληψη σύμφωνα με την οποία η φυσική δραστηριότητα/άθληση θεωρείται ως μια μακροχρόνια διαδικασία, που ξεκινά θεωρητικά από την γέννηση του ανθρώπου και συνεχίζεται σε όλη τη διάρκεια της ζωής του, με αποτέλεσμα να αναδεικνύεται σε μια μόνιμη βιωματική κατάσταση. Ο όρος αυτός καλύπτει όλα τα είδη, τύπους και επίπεδα της άθλησης, τυπικής και μη τυπικής (όπως η πνευματική άθληση).

1.1 ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΤΗΣ ΑΘΛΗΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Οι αρχαίοι Έλληνες δεν ήταν οι πρώτοι που ασχολήθηκαν με τον αθλητισμό. Ωστόσο, κατά τον όγδοο περίπου αιώνα π.Χ., ο Όμηρος περιέγραψε μια κοινωνία που εμπνεόταν από τα ηρωικά ιδεώδη και το πνεύμα της άμιλλας, στην οποία η στρατιωτική ανδρεία και οι αθλητικές δραστηριότητες έχαιραν μεγάλης εκτίμησης.

Πόλεις-κράτη στην Αρχαία Ελλάδα υιοθέτησαν τη συνήθεια να συγκεντρώνονται ανά τακτά διαστήματα σε κοινά κέντρα λατρείας για να αποδίδουν τιμή στις θεότητες τους μέσω αθλητικών αγώνων, ως ύψιστη διαδικασία λατρείας προς το «Θείο». Οι Αθλητικοί αγώνες έδιναν στους Έλληνες μια καλή ευκαιρία να αφήνουν στο περιθώριο, από σεβασμό για τους θεούς τους, τις ατελείωτες και συχνά βίαιες διαμάχες τους, καταφέροντας έτσι να εξυψώνουν και να διοχετεύουν το χαρακτηριστικό ανταγωνιστικό τους πνεύμα σε ένα ειρηνικό αλλά εξίσου αληθινό επίτευγμα: την αθλητική άμιλλα.

Η αθλητική άμιλλα θεωρούνταν βασικό στοιχείο για την ανάπτυξη του πολίτη-στρατιώτη. Όλες οι ελληνικές πόλεις είχαν τα «Γυμνάσια» τους, όπου η φυσική αγωγή για τους νεαρούς συνδυαζόταν με τη διδασκαλία στο διανοητικό και στον πνευματικό τομέα.

Σύμφωνα με τα σύγχρονα ιστορικά δεδομένα από το τέλος του δέκατου όγδοου και των αρχών του δέκατου ένατου αιώνα, οι αθλητικές δραστηριότητες στην Ευρώπη άρχισαν να παίρνουν μια πιο σαφή μορφή ενός ευρύτερου κοινωνικού συστήματος με αυξητικές τάσεις, ενώ στις χώρες της Βόρειο-κεντρικής Ευρώπης, η ενσωμάτωση του αθλητισμού στις δραστηριότητες των κοινωνικών συστημάτων αποτέλεσε μια βασική παράμετρο κοινωνικής ισορροπίας.

Οι ιστορικές αναλύσεις των προαναφερόμενων χρονικών περιόδων συγκλίνουν στο συμπέρασμα ότι η σωματική δραστηριότητα και ο αθλητισμός είχαν διαμορφωθεί και αναγνωριστεί ως ένα προνομιούχο ανδρικό πεδίο κοινωνικής συμπεριφοράς, που προσέδιδε έμφαση στη σωματική/μυϊκή δύναμη, τον ανταγωνισμό, τη ρωμαλεότητα και την αρρενωπότητα (Hartmann-Tews & Pfister, 2003), με στόχευση κυρίως την δημιουργία αντίστοιχων προτύπων στην νεολαία (Kamphorst & Roberts, 1989). Ο αποκλεισμός των κοριτσιών και των γυναικών στηρίχθηκε κυρίως σε αίολα ηθικά, ιατρικά και αισθητικά επιχειρήματα. Σε πολλές χώρες, η συμμετοχή των κοριτσιών και των γυναικών στον αθλητισμό θεωρήθηκε επικίνδυνη, άχρηστη, η οποία διατάρασσε τη δημόσια ηθική.

Τον δέκατο ένατο αιώνα, η φυσική αγωγή εφαρμόστηκε ως υποχρεωτική θεματική ενότητα πρώτα στα σχολεία δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και αργότερα στη πρωτοβάθμια. Είναι προφανές ότι οι διεθνείς μελέτες δείχνουν μια συστηματική καθυστέρηση της ενασχόλησης των κοριτσιών με τη φυσική αγωγή στα σχολεία. Ωστόσο, σταδιακά η ενσωμάτωση των κοριτσιών αυξάνεται και η εισαγωγή της Φυσικής Αγωγής έδωσε ισχυρή ώθηση στη διάδοση των σωματικών δραστηριοτήτων στο γυναικείο φύλο, αρχικά στις μικρές ηλικίες, ενώ αργότερα και στις μεγαλύτερες, συμβάλλοντας καταλυτικά στην κοινωνική καταξίωση του γυναικείου φύλου (Hartmann-Tews & Pfister, 2003) και την δυνατότητα της κοινωνικής προσέγγισης μεταξύ διαφορετικών κοινωνικο-πολιτισμικών ομάδων.

1.2 ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Ένα από τα κύρια ερωτήματα που καλείται να ερευνήσει η παρούσα εργασία/μελέτη είναι κατά πόσο η αθλητική δραστηριότητα και πιο συγκεκριμένα η «Διά βίου Άθληση» (ειδικότερα η «Άθληση για Όλους», που αποτελεί κυρίαρχη συνιστώσα της εφαρμογής της, αλλά και η Άθληση υψηλού Αγωνιστικού επιπέδου) αποτελεί πολυπαραγοντική επένδυση για την οικονομία και την κοινωνία ενός κράτους, καθώς και της διεθνούς κοινότητας γενικότερα.

Ο πολυεπίπεδος χαρακτήρας της πολιτικής και της χάραξης πολιτικής στην Ευρώπη φαίνεται να ανοίγει πολλά σημεία πρόσβασης και επικοινωνίας τα οποία δύναται να επηρεάσουν το ένα το άλλο και να αποτελέσουν ένα σημείο εκκίνησης για την αξιολόγηση της επιρροής των πολιτικών της ΕΕ στις εθνικές αθλητικές πολιτικές και αντιστρόφως. Η παρούσα εργασία/μελέτη στοχεύει να αναδείξει αυτή την παράμετρο, ενώ παράλληλα στοχεύει να παρουσιάσει συνοπτικά τις Ευρωπαϊκές δράσεις που συνδέονται με τον αθλητισμό, τη θέσπιση διαδικασιών και τις μεθόδους παρέμβασης των Ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων στις εθνικές πολιτικές των μελών κρατών.

Βασιζόμενοι στην διεθνή βιβλιογραφία (Lee et.al, 2012· Scarborough et al., 2011· World Health Organization, 2010· Marmont, 2005· Morris, 1994) επιχειρείται να διερευνηθεί εάν η αθλητική δραστηριότητα, με τη συστηματική καθοδήγηση της αποτελεί ουσιαστική κοινωνική επένδυση, η οποία βελτιώνει την ποιότητα ζωής, τα επίπεδα υγείας και παραγωγικότητας των πολιτών, συμβάλλει στην πρόληψη χρόνιων παθήσεων και βοηθά θετικά σε μία καλύτερη προσέγγιση των ανθρώπων με το φυσικό περιβάλλον μέσα από δραστηριότητες αναψυχής και ποιοτικής αξιοποίησης του ελεύθερου χρόνου των πολιτών.

Θα εξεταστεί επίσης εάν η Διά βίου Άθληση αποτελεί μια από τις βασικές συνιστώσες για την μείωση του κοινωνικού απομονωτισμού με παράλληλη ανάπτυξη των διαπροσωπικών σχέσεων, την βελτίωση της οικογενειακής και κοινωνικής επικοινωνίας, στην βάση των ανάλογων ερευνητικών αποτελεσμάτων (Ryan et.al 1997· Kriska & Rexroad, 1998· Hartmann-Tews & Pfister, 2003· Pigos et.al, 2004· Eurobarometer 412 Report, 2014).

Επιχειρείται μια αναλυτική προσέγγιση της πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με τον αθλητισμό και την Διά βίου Άθληση. Ειδικότερα, πραγματοποιείται μια ανάλυση των παραμέτρων της σύγχρονης Ευρωπαϊκής πρόκλησης όπως αυτή προκύπτει από την

εφαρμογή του Ευρωπαϊκού Χάρτη και της Λευκής Βίβλου για τον Αθλητισμό (2007) για την ταυτότητα των αθλητικών συστημάτων και την αθλητική στρατηγική πολιτική των κρατών μελών, καθώς και αν η κεντρική ιδέα του Ευρωπαϊκού Χάρτη Αθλητισμού για Όλους έχει εφαρμοστεί πλήρως μέχρι σήμερα τόσο από την ίδια την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ), όσο και από τα κράτη μέλη.

Επίσης εξετάζεται κατά πόσο οι διαβουλεύσεις με τα κράτη μέλη της ΕΕ συναινούν ως προς το ότι τα κατωτέρω θέματα θα πρέπει να αποτελούν προτεραιότητες στην ατζέντα της ΕΕ για τον αθλητισμό: α) η σωματική δραστηριότητα ως παράγοντας για τη βελτίωση της υγείας (Amonkar et al., 2003, Bize & Plotnikoff, 2009· Eurobarometer 64.3, 2006· WHO, 2009· Δημοσγάκης & Κουθούρης, 2013), με παράλληλη συμβολή στη μείωση των δαπανών για την υγεία (ψυχική και σωματική) (Cecchini et al., 2010· Amodeu et al. 2005· Kolotkin et al., 2001), β) η καταπολέμηση της φαρμακοδιέγερσης (τόσο για τον ερασιτεχνικό/αναψυχής όσο και τον υψηλό αθλητισμό) (Brennan et al., 2016· Simon et al., 2006· Stubbe et al., 2014), γ) η εκπαίδευση και η επαγγελματική κατάρτιση στον αθλητισμό, δ) ο ρόλος και οι λειτουργικές δραστηριότητες της εθελοντικής προσφοράς στον Αθλητισμό, σε συνδυασμό με τις μη κερδοσκοπικές αθλητικές οργανώσεις (Stigas et al., 2003), ε) η δυνατότητα κοινωνικής ένταξης διαμέσου του αθλητισμού ειδικών κοινωνικών ομάδων (όπως άτομα με αναπηρίες, μετανάστες άστεγοι, Ρομά, εξαρτημένα άτομα, φυλακισμένοι, κτλ) (Esping-Andersen et al., 2008· Bertram et al., 2016), στ) η προώθηση της ισότητας των φύλων στον αθλητισμό, και ζ) η βιώσιμη χρηματοδότηση της Διά βίου Άθλησης σε συνδυασμό με την έννοια της χρηστής κοινωνικής διακυβέρνησης.

Ανάλυση πραγματοποιείται των ερευνητικών αποτελεσμάτων στις παραμέτρους ενασχόλησης με την Διά βίου Άθληση/Αθλητική δραστηριότητα, των μεσομακροπρόθεσμων επιπτώσεων της Διά βίου Άθλησης και των κινήτρων για την ενασχόληση με την αθλητική δραστηριότητα.

Παράλληλα πραγματοποιείται ανάλυση του Ελληνικού μοντέλου εφαρμογής της πολιτικής για την Διά βίου Άθληση και η αθλητική πολιτική σύγκλισης στο Ευρωπαϊκό πρότυπο, με αναφορά ενός παραδείγματος καλής πρακτικής προώθησης της Διά Βίου Άθλησης, διαμέσου αθλητικών γεγονότων (case study).

Η μελέτη παράλληλα στοχεύει στην ανάλυση ενός πλαισίου/συστήματος εφαρμοσμένης πολιτικής που θα στηρίζεται στην αποτύπωση ορθών πρακτικών για την Διά βίου Άθληση των πολιτών.

2 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Η βασική μεθοδολογική προσέγγιση που ακολουθήθηκε στοχεύει στην συγκέντρωση και καταγραφή των αθλητικών πολιτικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) και των κρατών μελών της (διαμέσου ανάλυσης των εκθέσεων αθλητικών πολιτικών, των σχετικών επιστημονικών άρθρων/περιοδικών, των εγγράφων καταγραφής πλαισίου πολιτικών), στον εντοπισμό όσο περισσότερων αντίστοιχων εγγράφων εφαρμοσμένης πολιτικής και καλών πρακτικών (π.χ. από τα αντίστοιχα site των αθλητικών φορέων των προαναφερόμενων χωρών, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και Διεθνών Οργανισμών), καθώς και στην συγκριτική ανάλυση των επιπτώσεων της Διά βίου Άθλησης όπως καταγράφονται στις διάφορες ανάλογες στατιστικές και επιστημονικές μελέτες.

Πρωτεύοντας ρόλο δόθηκε στα επιστημονικά ευρήματα τα οποία αναφέρονται στην συσχέτιση της σωματικής δραστηριότητας σε σχέση με την βελτίωση της υγείας, την σημαντική επίδραση στα κοινωνικοοικονομικά δεδομένα ενός κράτους (όπως η επίδραση στην παραγωγικότητα, στην μείωση του κοινωνικού απομονωτισμού, την βελτίωση της οικογενειακής και κοινωνικής επικοινωνίας, την μείωση του κόστους ιατρικής περίθαλψης, κτλ), και στη σύγκριση των δεδομένων αυτών με τις αθλητικές πολιτικές των εκάστοτε χωρών της ΕΕ.

Η διαδικασία της αναζήτησης στο Internet-based πραγματοποιήθηκε, εξετάζοντας ιδιαίτερα τις ιστοσελίδες των αρμόδιων Υπουργείων και Εθνικών/Διεθνών Οργανισμών (Υπουργεία Αθλητισμού, της Νεολαίας, του Πολιτισμού, της Υγείας, της Εκπαίδευσης, κτλ) σε κάθε κράτος μέλος. Για να εξασφαλιστεί η συγκρισιμότητα και να επικεντρωθεί η ανάλυση των εθνικών πλαισίων πολιτικής στον Αθλητισμό καθώς και τις πιο πρόσφατες επιστημονικές αναφορές, τα έγγραφα που επιλέχθηκαν πληρούν τέσσερα βασικά κριτήρια:

1. Το αναλυτικό τους περιεχόμενο να εστιάζεται κυρίως στον αθλητισμό/φυσική δραστηριότητα σε εθνικό επίπεδο ή όταν προέρχονται από τα κράτη μέλη με

αποκεντρωμένη ή ομοσπονδιακή δομή, να εστιάζεται και στην αποκεντρωμένη εφαρμογή πολιτικής.

2. Τα έγγραφα αποτελούν στρατηγικές, πολιτικές ή δράσεις που σχεδιάζονται με σαφή σύνδεση με μια συνολική αθλητική πολιτική.
3. Η ανάλυση των μελετών αθλητικής πολιτικής συμπεριλαμβάνεται εφόσον ορίζεται ως μια συστηματική μέθοδο έρευνας για την ανάλυση εγγραφών πληροφοριών με ένα τυποποιημένο τρόπο που να επιτρέπει την αξιολόγηση για να εξάγουμε συμπεράσματα σχετικά με τις πληροφορίες αυτές.
4. Εάν περισσότερες από μία εκδόσεις ενός εγγράφου είναι διαθέσιμες, μόνο η πιο πρόσφατη συμπεριλήφθηκε, εκτός εάν επρόκειτο για επαναλαμβανόμενες (συγκριτικές) μετρήσεις των ίδιων χαρακτηριστικών εφαρμοσμένης πολιτικής.

3 ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΈΝΩΣΗ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

Ο αθλητισμός είναι ένα κοινωνικό, πολιτισμικό και οικονομικό φαινόμενο με πολλαπλές διαστάσεις, οι οποίες μπορεί να ακολουθούν διαφορετική δυναμική μεταξύ τους. Η αυξανόμενη παρέμβαση της ΕΕ στα θέματα του αθλητισμού αντικατοπτρίζει αυτόν τον πολυδιάστατο δυναμικό χαρακτήρα του αθλητισμού. Είναι σημαντικό να κατανοήσουμε την πολυπλοκότητα του αθλητισμού για να εξηγήσουμε την εξέλιξη της πολιτικής της ΕΕ στον τομέα του αθλητισμού (Garcia, 2006).

Η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) δραστηριοποιείται στην προώθηση της συμμετοχής στον Αθλητισμό ως δραστηριότητες με εκπαιδευτικές και κοινωνικοοικονομικές προεκτάσεις για τους πολίτες της, για περισσότερο από 40 χρόνια.

Το σημαντικότερο ορόσημο της ΕΕ για μια κοινή αθλητική πολιτική των κρατών μελών της, αποτέλεσε η έγκριση του κειμένου του «Ευρωπαϊκού Χάρτη Αθλητισμού για Όλους» από τους Ευρωπαίους Υπουργούς Αθλητισμού στις 24 Σεπτεμβρίου του 1976 (European Sport for All Charter. Resolution 41, 1976). Έκτοτε, οι αθλητικές πολιτικές στην Ευρώπη αναπροσαρμόστηκαν και εφοδιάστηκαν με ένα κοινό πρόγραμμα βασισμένο στην

πεποίθηση ότι οι αξίες του αθλητισμού θα συμβάλλουν στην εκπλήρωση των ιδανικών του Συμβουλίου της Ευρώπης και γενικότερα της ΕΕ.

Τα διαχρονικά στρατηγικά βήματα για την ανάπτυξη του Αθλητισμού και της Διά βίου Αθλησης της ΕΕ καθώς και η πορεία από την δημιουργία του Ευρωπαϊκού Χάρτη Αθλητισμού για Όλους μέχρι την δημιουργία της Λευκής Βίβλου, αναλύονται συνοπτικά στην συνέχεια.

Μετά τις τραυματικές εμπειρίες του Β' Παγκοσμίου πολέμου, στις αρχές της δεκαετίας του 1950, κάποιες χώρες στη Δυτική Ευρώπη άρχισαν να εντείνουν και να επισημοποιούν τη συνεργασία τους σε διάφορους τομείς, κυρίως οικονομικής συνεργασίας δημιουργώντας την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Άνθρακα και Χάλυβα (ΕΚΑΧ). Στην συνέχεια, με βάση την ιδέα ότι μια στενότερη οικονομική και πολιτιστική ανταλλαγή θα ενίσχυε την αμοιβαία εμπιστοσύνη και θα μείωνε τον κίνδυνο επιθετικής δράσης ενάντια στον άλλο, έξι χώρες άρχισαν να δημιουργούν τη λεγόμενη Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (ΕΟΚ), η οποία στη συνέχεια μετονομάστηκε σε Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ).

Μια από τις βασικές αρχές δημιουργίας της ΕΕ αποτέλεσε και ο Αθλητισμός, ως αλληλένδετος κρίκος της κοινωνικοοικονομικής και πολιτιστικής ανάπτυξης και της συνεργασίας των κρατών.

Ο Αθλητισμός για Όλους εγκρίθηκε το 1966 ως ο κύριος μακροπρόθεσμος στόχος για το Αθλητικό πρόγραμμα του Συμβουλίου της Ευρώπης. Το 1968, μια ομάδα σχεδιασμού συναντήθηκε για να καθορίσει το περιεχόμενο της ιδέας του Αθλητισμού για Όλους και δήλωσε ότι ο γενικός στόχος του Αθλητισμού για Όλους ήταν "... να επιτρέψει σε Όλους - και στα δύο φύλα και για όλες τις ηλικιακές ομάδες - να διατηρήσουν τις φυσικές και διανοητικές δυνάμεις που είναι απαραίτητες για την επιβίωση και για την προστασία του ανθρώπινου είδους από την υποβάθμιση..." (Συμβούλιο της Ευρώπης 1980: 3).

Ως απαύγασμα αυτής της στρατηγικής πολιτικής δημιουργήθηκε ο Ευρωπαϊκός Χάρτης Αθλητισμού για Όλους ο οποίος επικυρώθηκε το 1976 από τα τότε 9 μέλη της ΕΕ: Βέλγιο, Δανία, Γαλλία, Γερμανία, Ιρλανδία, Ιταλία, Λουξεμβούργο, Κάτω Χώρες και Ηνωμένο Βασίλειο. Ο Αθλητισμός για Όλους αποτέλεσε μάλλον μια καινοτόμα πολιτική κατεύθυνση στη σύγχρονη κοινωνία και στην ΕΕ. Σχετίστηκε με μια ολοκληρωμένη αθλητική πολιτική που επιχειρεί σε πλουραλιστική βάση να επεκτείνει σε όλα τα τμήματα της κοινωνίας την

ευεργετική επίδραση του αθλητισμού στην υγεία, στην κοινωνική, στην εκπαιδευτική και στην πολιτιστική ανάπτυξη. Η προαναφερόμενη πολιτική κατεύθυνση της ΕΕ εκφράζεται από τα πρώτα άρθρα του κοινού ψηφίσματος αφού στο πρώτο άρθρο δηλώνεται ότι «Κάθε άτομο έχει δικαίωμα συμμετοχής στον αθλητισμό», ενώ στο δεύτερο και το τρίτο άρθρο καθορίζει την βασική αλληλεπίδραση του Αθλητισμού για Όλους σε κάθε πτυχή της κοινωνικο-πολιτιστικής ανάπτυξης:

«Άρθρο II

Ο αθλητισμός ενθαρρύνεται ως σημαντικός παράγοντας για την ανθρώπινη ανάπτυξη και την κατάλληλη στήριξη που θα διατεθούν από δημόσιους πόρους.

Άρθρο III

Ο αθλητισμός, ως πτυχή της κοινωνικο-πολιτιστικής ανάπτυξης, συνδέεται σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο σε άλλους τομείς χάραξης πολιτικής και σχεδιασμού όπως η εκπαίδευση, η υγεία, οι κοινωνικές υπηρεσίες, η πόλη και το χωροταξικό σχεδιασμό, τη συντήρηση, τις υπηρεσίες τέχνης και αναψυχής.

Άρθρο IV

Κάθε κυβέρνηση ενθαρρύνει τη μόνιμη και αποτελεσματική συνεργασία μεταξύ των δημόσιων αρχών και τις Εθελοντικές οργανώσεις και θα ενθαρρύνει τη δημιουργία εθνικών μηχανισμών για την ανάπτυξη και τον συντονισμό του Αθλητισμού για Όλους.

Με το προαναφερόμενο έγγραφο/ψήφισμα, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εξέφρασε την πεποίθηση ότι όλα τα κράτη μέλη του θα πρέπει να προωθήσουν την ένταξη των ατόμων στο αθλητικό σύστημα (Marchand, 1990).

3.1 ΑΠΟ ΤΟΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΧΑΡΤΗ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟ ΣΤΗΝ ΛΕΥΚΗ ΒΙΒΛΟ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟ

Βασιζόμενοι στις αρχές του «Ευρωπαϊκού Χάρτη για τον Αθλητισμό για Όλους», ακολούθησε ο Ευρωπαϊκός Χάρτης Αθλητισμού, μια αναθεωρημένη έκδοση του αρχικού, ο

οποίος εγκρίθηκε το 1992 και αναθεωρήθηκε το 2001 προκειμένου να παράσχει ένα κοινό σύνολο αθλητικών αρχών για όλη την Ευρώπη (The European Sport Charter).

Ο Ευρωπαϊκός Χάρτης αποτέλεσε την πρώτη στρατηγική πρωτοβουλία της ΕΕ για την δημιουργία μιας αθλητικής πολιτικής με κοινά χαρακτηριστικά, έννοιες, κατευθύνσεις και διαδικασίες εφαρμογής, ενώ το Ευρωπαϊκό Έτος της Εκπαίδευσης μέσω του Αθλητισμού το 2004, έθεσε σε τροχιά υλοποίησης την εφαρμογή συγκεκριμένων δράσεων και εκστρατειών στα κράτη μέλη της ΕΕ.

Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι σύμφωνα με το άρθρο 6 και το άρθρο 165 της ισχύουσας Συνθήκης λειτουργίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Συνθήκη της Λισαβόνας 2007), ο αθλητισμός είναι ένας τομέας στον οποίο η αρμοδιότητα δράσης σε ευρωπαϊκό επίπεδο έχει χορηγηθεί στην Ευρωπαϊκή Ένωση, η οποία θα πρέπει να υποστηρίζει, να συντονίζει, να λαμβάνει μέτρα και δράσεις για την ανάπτυξη του Αθλητισμού, καθώς και να συμπληρώνει τις αντίστοιχες δράσεις των κρατών μελών (Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης 2014/C 183/03).

Ο Ευρωπαϊκός Χάρτης για τον Αθλητισμό δεν έχει την ιδιότητα του νόμου, αλλά αποτελεί την σταθερή κατεύθυνση προς όλα τα κράτη μέλη ότι θα πρέπει να προωθήσουν την ένταξη των πολιτών στην Άθληση για Όλους και έτσι να βελτιώσουν την κοινωνικοοικονομική ευημερία. Οι κυβερνητικές υπηρεσίες και οι εθελοντικές αθλητικές οργανώσεις αναμένεται να αποτελέσουν βασικούς παράγοντες εφαρμογής του.

Η πρόκληση του Ευρωπαϊκού Χάρτη για την ταυτότητα των αθλητικών συστημάτων και την αθλητική πολιτική των κρατών μελών είναι διττή: Η πρώτη πρόκληση είναι η έννοια και η στόχευση του Αθλητισμού σε όλες τις πτυχές του (ψυχαγωγία, υγεία κτλ), για «Όλους» τους πολίτες (που αθλούνται σε αγωνιστικό αλλά κυρίως σε μη αγωνιστικό επίπεδο) και ο Διάβιου Αθλητισμός όπως αναφέρεται στον Ευρωπαϊκό Χάρτη. Η δεύτερη πρόκληση είναι η έννοια της κοινωνικής ένταξης συνυφασμένης με τον Αθλητισμό.

Για την κατανόηση της πρώτης πρόκλησης, είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι η έννοια της Άθλησης για Όλους είχε (και συνεχίζει να έχει σε κάποιες περιπτώσεις) έντονες διακυμάνσεις και διαφοροποιήσεις στον τρόπο εφαρμογής της στα κράτη μέλη της ΕΕ (Collins & Kay, 2003· Vanreusel, Taks & Renson, 2002· Scheerder et al, 2011), αφού η έννοια του αθλητισμού γενικότερα και η ανάπτυξη του ήταν συνυφασμένη με τις

παραδοσιακές δομές/φορείς των Αθλητικών συστημάτων, δηλαδή τις Αθλητικές Ομοσπονδίες και Σωματεία (Hartmann-Tews, 1999· Heinemann, 1999· Breuer et al., 2015). Στους φορείς αυτούς (Αθλητικές Ομοσπονδίες και Σωματεία αγωνιστικού κυρίως προσανατολισμού), ο ανταγωνισμός, η σωματική βελτίωση για την μεγιστοποίηση της απόδοσης, η πρότευση σε αγώνες, ήταν και εξακολουθούν να είναι ο πυρήνας και το σημείο αναφοράς της δράσης τους και όχι ο πλουραλισμός τόσο στο πλαίσιο των αθλητικών δραστηριοτήτων με την έννοια της ψυχαγωγίας, της βελτίωσης της σωματικών δυνατοτήτων, όσο και της κοινωνικής προσέγγισης, που στοχεύει ο Ευρωπαϊκός Χάρτης για την Άθληση για Όλους (Renson 1983).

Το δεύτερο σημείο πρόκλησης του Ευρωπαϊκού Χάρτη, είναι η προσπάθεια για συμμετοχή στον Αθλητισμό όλων των πολιτών ανεξαρτήτου φυλής, φύλου, θρησκείας, φυσικών ή οικονομικών ικανοτήτων, κοινωνικού επιπέδου, καθώς όπως έχει αναφερθεί στο κεφάλαιο της εισαγωγής, η ένταξη στον αθλητισμό θεωρείτο για μεγάλο χρονικό διάστημα στο παρελθόν, ανδρικό πεδίο δραστηριοποίησης, με επίκεντρο τη νεολαία και κοινωνικά στρωματοποιημένο, χωρίς ειδική μέριμνα σε διαφορετικές ομάδες στόχους (όπως άτομα με αναπηρίες, μετανάστες, Ρομά, κτλ). Επιστημονική ανάλυση της προαναφερόμενης παρελθοντικής λογικής παρουσιάζεται στην ιστορική μελέτη της Hartmann-Tews (1999) που αναλύει το ιδεολογικό υπόβαθρο διεξαγωγής αγώνων και τις διαδικασίες εφαρμογής του Αθλητισμού για Όλους της εποχής (δεκαετία '70-'90), στο Ηνωμένο Βασίλειο, τη Γαλλία και την Γερμανία, αποκαλύπτοντας την αντίσταση και την εγγενή ανικανότητα των παραδοσιακών δομών των αθλητικών συστημάτων να απευθύνονται προς όλα τα τμήματα του πληθυσμού, σε αντιδιαστολή με την πρόθεση του Ευρωπαϊκού Χάρτη. Κατά συνέπεια, η δεύτερη πρόκληση του Ευρωπαϊκού Χάρτη αναφέρεται στην ενδυνάμωση της δυνατότητας του αθλητισμού ως μέσο όχι μόνο για την προώθηση της ισότητας των δύο φύλων αλλά και για τη γενικότερη κοινωνική ένταξη ευάλωτων κοινωνικά ομάδων.

Βασιζόμενοι στην δεύτερη αυτή πρόκληση του Ευρωπαϊκού Χάρτη για τον Αθλητισμό και στην συγκεκριμένη εγκεκριμένη κατεύθυνση της ΕΕ (European Commission, 2011· Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2014· Unesco, 2015), σε αρκετές στρατηγικές Ευρωπαϊκών κρατών (και της Ελλάδας) δόθηκε έμφαση στη σημασία της αθλητικής δραστηριότητας για την υγεία και την κοινωνική ενσωμάτωση ευάλωτων κοινωνικών ομάδων με χαμηλά επίπεδα δραστηριότητας. Στις ομάδες αυτές περιλαμβάνονται: ηλικιωμένοι, άτομα με αναπηρία ή χρόνια ασθενείς, μέλη μειονοτικών εθνο-πολιτιστικών

ομάδων, πρόσφυγες αιτούντες άσυλο, άστεγοι και άνεργοι νέοι εκτός σχολείου με ή χωρίς παραβατικές συμπεριφορές (Kelly, 2013), κάτοικοι υποβαθμισμένων γειτονιών και περιθωριοποιημένων πληθυσμών. Έμφαση δε, δόθηκε στην δυναμική της αθλητικής δραστηριότητας που συμβάλει στην προσέγγιση μεταξύ διαφορετικής υφής κοινοτήτων (Block & Gibbs, 2017· Kelly, 2013· Rose, 1999· Muncie, 2006), συμπεριλαμβανομένων των περιφερειών που έχουν βιώσει κοινωνική ή πολεμική σύγκρουση (π.χ. περιοχή χωρών των Βαλκανίων). κτλ.

Η συνεργασία σε επίπεδο ΕΕ και ο διάλογος για τον αθλητισμό έχουν ενισχυθεί σε μεγάλο βαθμό χάρη στη Λευκή Βίβλο για τον Αθλητισμό του 2007. Η Λευκή Βίβλος της ΕΕ για τον αθλητισμό (White Paper on Sport, 2007) εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή το 2007 η οποία αναγνώρισε ότι *«από την άποψη της πολυμορφίας και της πολυπλοκότητας των ευρωπαϊκών δομών του αθλητισμού θεωρεί ότι [...] δεν είναι ρεαλιστικό να προσπαθήσουμε να ορίσουμε ένα ενιαίο μοντέλο οργάνωσης του αθλητισμού στην Ευρώπη»* (Ευρωπαϊκή Επιτροπή 2007: 12).

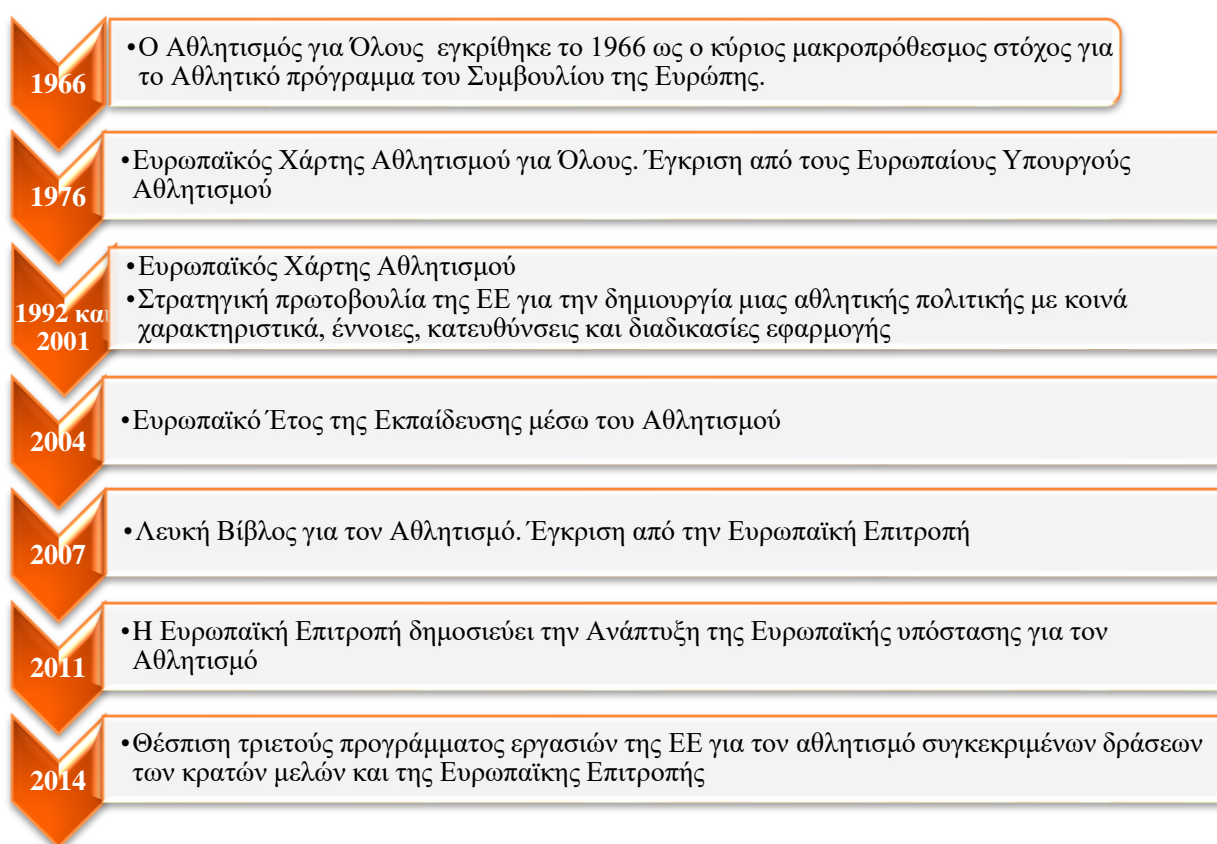
Η Λευκή Βίβλος αποτελεί ένα έγγραφο στρατηγικής που καθορίζει κατευθυντήριες γραμμές πολιτικής στον τομέα του αθλητισμού. Συνοδεύεται από το σχέδιο δράσης Pierre de Coubertin, με 53 προτεινόμενες δράσεις που θα υλοποιηθούν ή θα υποστηριχθούν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Η Λευκή Βίβλος περιγράφει την ιδιαιτερότητα του αθλητισμού καθορίζει με διατάξεις διάφορες πτυχές του τομέα του αθλητισμού, ενώ παράλληλα καλύπτονται θέματα εφαρμογής δικαίου σε τομείς όπως η εσωτερική αγορά και ο ανταγωνισμός στον τομέα του αθλητισμού.

Η δομή της Λευκής Βίβλου, η οποία συνίσταται σε τρία γενικά θεματικά κεφάλαια (κοινωνικός ρόλος του αθλητισμού, οικονομική διάσταση του αθλητισμού και οργάνωση του αθλητισμού), αντικατοπτρίζει τις διατάξεις του Ευρωπαϊκού Χάρτη για τον Αθλητισμό και έχει αναγνωριστεί ως προς τη χρησιμότητά της από τους αθλητικούς παράγοντες, καθιστώντας την ένα ευρέως αποδεκτό εργαλείο για την πλαισίωση δραστηριοτήτων και συζητήσεων σε επίπεδο ΕΕ. Κάθε κεφάλαιο ολοκληρώνεται με ενδεικτικό, μη εξαντλητικό κατάλογο πιθανών δράσεων ο οποίος απευθύνεται στην Επιτροπή και τα κράτη μέλη στο πλαίσιο των αντίστοιχων αρμοδιοτήτων τους (European Commission, 2007).

Σε ορισμένους τομείς, η Λευκή Βίβλος εξακολουθεί να αποτελεί κατάλληλη βάση σε επίπεδο ΕΕ για τις δραστηριότητες σε τομείς όπως η προαγωγή του εθελοντισμού στον αθλητισμό, η προστασία των ανηλίκων και των ευάλωτων κοινωνικών ομάδων, καθώς και την προστασία του περιβάλλοντος. Η Λευκή Βίβλος δημιουργεί την βάση ενός διαρθρωμένου/δομημένου διαλόγου με τους αθλητικούς παράγοντες και έχει θέσει τις προϋποθέσεις για την δημιουργία ενός ετήσιου φόρουμ για τον αθλητισμό της ΕΕ. Παράλληλα αποτέλεσε την θεσμική πλατφόρμα για χρηματοδότηση από την ΕΕ προγραμμάτων και πρωτοβουλιών που έχουν σχέση με τον αθλητισμό.

Το επόμενο γράφημα περιγράφει τις ημερομηνίες ορόσημα για την πορεία του Αθλητισμού και την Άθληση για Όλους (βασικής παραμέτρου της Διά βίου Άθλησης):

Ο πολυεπίπεδος χαρακτήρας της αθλητικής πολιτικής στην Ευρώπη και η Λευκή Βίβλος, προσφέρουν πολλά σημεία πρόσβασης και επικοινωνίας, τα οποία δύναται να αλληλοεπιδρούν και να αποτελούν ένα σημείο αναφοράς για την αξιολόγηση της τελικής επιρροής των πολιτικών της ΕΕ στις εθνικές αθλητικές στρατηγικές και αντιστρόφως (διαδικασία ανοικτής μεθόδου συντονισμού). Υπ' αυτή την έννοια μπορεί να καταστεί

σαφές γιατί η ΕΕ έχει εμπλακεί δυναμικά σε θέματα που σχετίζονται με τον Αθλητισμό για Όλους κατά την τελευταία δεκαπενταετία (Marks et al. 1996).

3.2 ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗ ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΕ

Είναι δύσκολο να ισχυριστεί κανείς ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση διαθέτει μια στιβαρή ολοκληρωμένη και ομογενοποιημένη αθλητική πολιτική, αλλά η παρέμβαση των θεσμικών οργάνων της ΕΕ στον αθλητισμό από το 1976 (π.χ. στην περίπτωση Bosman το 1995) μέχρι σήμερα, φαίνεται να έχει ένα σημαντικό αντίκτυπο στον Ευρωπαϊκό αθλητισμό και τον καθορισμό των εθνικών αθλητικών πολιτικών (García, 2006).

Σε ένα πλαίσιο ολοκληρωμένης πολυεπίπεδης πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης ως συστήματος διακυβέρνησης (Marks et al. 1996), η μελέτη της εφαρμογής της αθλητικής πολιτικής σε υπερεθνικό επίπεδο, πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις δράσεις και τις αποφάσεις που λαμβάνονται από τα κράτη μέλη της. Οι εκάστοτε εθνικές κυβερνήσεις και ανάλογα με τις εθνικές μεσο-μακροπρόθεσμες στρατηγικές αθλητικές στοχεύσεις, φαίνεται να διερευνούν τις δυνατότητες αμοιβαίας συνεργασίας για την ενίσχυση του προφίλ του αθλητισμού ως ευεργετική δραστηριότητα για τους ευρωπαίους πολίτες (σύμφωνα με την κατευθυντήρια πολιτική της ΕΕ). Η ενσωμάτωση αυτής της μεταβλητής στην ατζέντα των εθνικών αθλητικών πολιτικών μπορεί να ενδιαφέρει, ακόμη και αν είναι μόνο για λόγους ενοποίησης και ομογενοποίησης στα πλαίσια της ΕΕ.

3.2.1 ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ ΤΗΣ ΕΕ ΓΙΑ ΤΗ ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ

Η έννοια του εξευρωπαϊσμού στην χάραξη και εφαρμογή εθνικών πολιτικών θα πρέπει να αποτελεί σημαντική παράμετρο, καθόσον ορίζεται σε όλες τις επιμέρους διαδικασίες όπως: α) υλικοτεχνικών υποδομών, β) διάχυσης της ενημέρωσης και γ) θεσμοποίησης τυπικών και ανεπίσημων κανόνων, διαδικασιών, παραδειγμάτων πολιτικής, μεθόδων υλοποίησης και κοινών πεποιθήσεων και κανόνων. Σκοπό της ΕΕ αποτελεί οι προαναφερόμενες διαδικασίες αρχικά να ορίζονται και να ενοποιούνται στο πλαίσιο της κατευθυντήριας πολιτικής της ΕΕ και στη συνέχεια να ενσωματώνονται (ανοικτή μέθοδος συντονισμού) στη λογική του

εθνικού (εθνικού, περιφερειακού ή ομοσπονδιακού) λόγου, των πολιτικών δομών και των δημόσιων πολιτικών (Bulmer & Radaelli, 2004).

Σύμφωνα με τα συμπεράσματα σύσκεψης εκπροσώπων των μελών κρατών της ΕΕ (Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2014), είναι πολύ νωρίς για να εκτιμηθεί ο εξευρωπαϊσμός στις εθνικές αθλητικές πολιτικές, αλλά εάν κατανοήσουμε τον όρο με την ευρύτερη έννοια του ευρωπαϊκού επιπέδου, το γεγονός ότι αποτελεί υπολογίσιμη παράμετρο επιρροής για τη λήψη αποφάσεων στον τομέα του αθλητισμού σε εθνικό επίπεδο από την αρμόδια αθλητική ηγεσία, τότε ο ρόλος της ΕΕ μπορεί να γίνει περισσότερο ενδιαφέρων.

Οι κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ για την αθλητική δραστηριότητα (European Commission, 2008) εγκρίθηκαν το 2008 και χρησιμεύουν ως «έμπνευση για τη διαμόρφωση και έγκριση εθνικών κατευθυντήριων γραμμών για την αθλητική δραστηριότητα» για τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής στα κράτη μέλη της ΕΕ, με γενικότερο στόχο την αύξηση της συμμετοχής και την εξατομίκευση των αθλητικών προγραμμάτων για ολόκληρο τον πληθυσμό (European Commission, 2011).

3.2.2 ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗ ΚΑΙ ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΕ ΚΑΙ ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ ΜΕΛΩΝ

Καθόλη την πορεία για την σύνταξη του Ευρωπαϊκού Χάρτη για τον Αθλητισμό και την Λευκή Βίβλο, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πραγματοποίησε διαβουλεύσεις με ευρύ φάσμα ενδιαφερόμενων μερών για τον προσδιορισμό των βασικών θεμάτων που πρέπει να αντιμετωπίζονται σε επίπεδο ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων των διαβουλεύσεων με τα κράτη μέλη και με σημαντικούς εμπλεκόμενους παράγοντες του αθλητισμού (ΕΕ φόρουμ για τον αθλητισμό, διμερείς διαβουλεύσεις), καθώς και διαβουλεύσεις σε απευθείας σύνδεση με τα κράτη μέλη, όπως και με ανεξάρτητες ομάδες εμπειρογνομόνων (European Commission, 2008, 2012).

Οι διαβουλεύσεις με τα κράτη μέλη επέδειξαν υψηλό επίπεδο συναίνεσης ως προς το ότι τα κατωτέρω θέματα πρέπει να αποτελούν προτεραιότητες στην ατζέντα της ΕΕ για τον αθλητισμό:

- η σωματική άσκηση ως μέσο για τη βελτίωση της υγείας
- η καταπολέμηση της φαρμακοδιέγερσης

- η εκπαίδευση και επαγγελματική κατάρτιση
- η εθελοντική δραστηριότητα και η δραστηριοποίηση μη κερδοσκοπικών αθλητικών οργανώσεων
- η κοινωνική ένταξη στον αθλητισμό και μέσω αυτού, αθλητισμός για τα άτομα με αναπηρίες και ισότητα των φύλων στον αθλητισμό
- βιώσιμη χρηματοδότηση του Αθλητισμού για Όλους και χρηστή διακυβέρνηση
- η ανάγκη για υποστήριξη της δικτύωσης και της ανταλλαγής ορθών πρακτικών σε επίπεδο ΕΕ.

Γενικότερα η διαβούλευση των κρατών μελών για δράσεις της ΕΕ, συνέβαλε στον καθορισμό των στρατηγικών στόχων «Ευρώπη 2020» (European Commission, 2008) για τη βελτίωση της απασχολησιμότητας και της κινητικότητας στον αθλητισμό, ιδίως μέσω δράσεων για την προώθηση της κοινωνικής ένταξης, της εκπαίδευσης και της κατάρτισης (σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων, 2009) και τις ευρωπαϊκές κατευθυντήριες γραμμές για την αθλητική δραστηριότητα.

Οι διαβουλεύσεις, στο πλαίσιο της ΕΕ, χρησιμεύουν στη διαμόρφωση ενός χώρου ανταλλαγής και διαλόγου μεταξύ των αθλητικών παραγόντων, της διάδοσης ορθών πρακτικών, της προώθησης της ανάπτυξης ευρωπαϊκών δικτύων στον τομέα του αθλητισμού της διάδοσης γνώσεων για το αθλητικό δίκαιο (νομική ασφάλεια) της ΕΕ, της Διά βίου εκπαίδευσης στον Αθλητισμό, κτλ.

Το 2011, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε την Ανάπτυξη της Ευρωπαϊκής υπόστασης για τον Αθλητισμό (Developing the European dimension in sport, 2011), η οποία πρότεινε συγκεκριμένες δράσεις σε επίπεδο ΕΕ στα θεματικά πεδία/τομείς του κοινωνικού ρόλου, της οικονομικής διάστασης και της οργάνωσης για τον αθλητισμό, οι οποίες είχαν παλαιότερα αναφερθεί και προβλεφθεί στο περιεχόμενο της Λευκής Βίβλου (European Commission, 2007). Το κείμενο αναγνωρίζει την αθλητική δραστηριότητα ως μία από τους σημαντικότερους καθοριστικούς παράγοντες για την υγεία και τονίζει τον θεμελιώδη ρόλο του αθλητισμού στην προώθηση της.

Κατά την διάρκεια της σύσκεψης των εκπροσώπων των κρατών μελών της ΕΕ το 2014 (Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2014), τα κράτη μέλη συμφώνησαν να

αναπτύξουν περαιτέρω το πλαίσιο ευρωπαϊκής συνεργασίας στον τομέα του αθλητισμού (σύμφωνα με τις εγκεκριμένες βασικές αρχές που προαναφέρθηκαν), με τη θέσπιση τριετούς δράσεων εργασιών των κρατών μελών της ΕΕ και της Επιτροπής για τον αθλητισμό (2014-2017), οι οποίες πρέπει να διέπονται από τις ακόλουθες κατευθυντήριες αρχές:

- να προάγουν τη συνεργατική και συντονισμένη προσέγγιση μεταξύ των κρατών μελών και της Επιτροπής, για να επιτευχθεί προστιθέμενη αξία στον τομέα του αθλητισμού σε επίπεδο ΕΕ μακροπρόθεσμα
- να αντιμετωπίζουν τις διεθνείς προκλήσεις με συντονισμένη ενωσιακή προσέγγιση
- να λαμβάνουν υπόψη την ιδιαίτερη φύση του αθλητισμού
- να ανταποκρίνονται στην ανάγκη ενσωμάτωσης του αθλητισμού σε άλλες πολιτικές της ΕΕ
- να κατευθύνουν τις εργασίες προς μια τεκμηριωμένη πολιτική για τον αθλητισμό
- να συμβάλλουν στις κυρίαρχες προτεραιότητες του θεματολογίου της ΕΕ για την οικονομική και κοινωνική πολιτική, ιδίως δε της στρατηγικής «Ευρώπη 2020»
- να αξιοποιούν τα επιτεύγματα των προγραμμάτων της ΕΕ για τον αθλητισμό
- να συμπληρώνουν και να ενισχύουν τον αντίκτυπο των δραστηριοτήτων που δρομολογήθηκαν στα πλαίσια του προγράμματος Erasmus+ στον τομέα του αθλητισμού

Επίσης στην σύσκεψη αναγνώρισαν ότι ο αθλητισμός μπορεί να συνεισφέρει στην υλοποίηση των στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» για έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη. Για το λόγο αυτό και σύμφωνα με το ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 18ης Νοεμβρίου 2010, το Συμβούλιο συμφώνησε να συγκαλεί τακτικά και εν γένει στο περιθώριο της συνόδου του Συμβουλίου άτυπη συνεδρίαση των ηγετικών εκπροσώπων των δημόσιων αρχών της ΕΕ και των αθλητικών Κυβερνητικών φορέων, με σκοπό την ανταλλαγή απόψεων και λήψη αποφάσεων για ζητήματα αθλητισμού στην ΕΕ.

3.3 ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΧΩΡΩΝ

Σύμφωνα με τα ερευνητικά αποτελέσματα μελέτης των Ruseski και Maresova, (2014) οι θεσμικοί παράγοντες και οι εφαρμοσμένες στρατηγικές πολιτικές, επηρεάζουν τις ατομικές προτιμήσεις κατά τρόπο που δύνανται να προάγουν τη συμμετοχή στον αθλητισμό και τη αθλητική δραστηριότητα. Τα αποτελέσματα των μελετών δείχνουν ότι υπάρχει καλή συσχέτιση μεταξύ της αθλητικής στρατηγικής πολιτικής (σε συνδυασμό με τις κοινωνικο-οικονομικές συνθήκες) σε επίπεδο χώρας και της αντίστοιχης απόφασης των πολιτών της να συμμετάσχουν (ή όχι) σε αθλητικές δραστηριότητες (Bowles, 1998· Palacios-Huerta & Santos 2004).

Αρχικά στη δεκαετία του '70, ξεκίνησαν οι πρώτες διεθνείς έρευνες χάραξης στρατηγικών πολιτικών σχετικά με τη αύξηση της συμμετοχής των πολιτών στον Αθλητισμό (Castejon Paz et al., 1973· Claeys, 1982a, 1982b). Αυτό οδήγησε σε μια πρώτη προσπάθεια εξορθολογισμού των αθλητικών πολιτικών στην Ευρώπη.

3.3.1 ΟΙ ΚΕΝΤΡΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΧΑΡΑΞΗΣ ΑΘΛΗΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ ΜΕΛΩΝ

Η κύρια ευθύνη για την χάραξη και εφαρμογή της αθλητικής στρατηγικής πολιτικής βρίσκεται στη κυβερνητική δομή (Hartmann-Tews 2006· World Health Organization 2011) που σχετίζεται με τον Αθλητισμό (Υπουργείο ή Υφυπουργείο), η οποία στις περισσότερες περιπτώσεις βρίσκεται κάτω από το αρμόδιο για την Εκπαίδευση Υπουργείο ή σε κάποιες άλλες περιπτώσεις στο Υπουργείο Πολιτισμού.

Για παράδειγμα, στη Λιθουανία, το Υπουργείο Παιδείας και Επιστημών είναι υπεύθυνο για τον αθλητισμό και η αθλητική στρατηγική καλύπτει και τη φυσική αγωγή (Lithuania, Republic of Lithuania, 2005). Η Πολωνία (Warsaw, Ministry of Sport, 2007) έχει ένα υπουργείο που ασχολείται αποκλειστικά με τον αθλητισμό, ενώ οι Κάτω Χώρες (The Hague, Ministry of Health, Welfare and Sport, 2008) είναι οι μόνες χώρες, όπου ο αθλητισμός και η υγεία εντάσσονται στο ίδιο υπουργείο.

Σε ορισμένες περιπτώσεις, η ευθύνη εφαρμογής της αθλητικής πολιτικής επιμερίζεται μεταξύ του υπουργείου που ασχολείται με τον αθλητισμό και άλλων κρατικών φορέων ή

υπουργείων. Η αθλητική στρατηγική της Τσεχικής Δημοκρατίας αποτελεί παράδειγμα κοινής ευθύνης μεταξύ διαφόρων υπουργείων, όπου η εφαρμογή ανατέθηκε σε τέσσερα διαφορετικά υπουργεία που ασχολούνται α) με την εκπαίδευση, β) τη νεολαία και τον αθλητισμό, γ) τη βιομηχανία και το εμπόριο, και δ) την τοπική ανάπτυξη και το εσωτερικών (Government of the Czech Republic, Prague, 2000).

Σε όλες σχεδόν τις περιπτώσεις χάραξης ολοκληρωμένων πολιτικών στρατηγικής για τον Αθλητισμό από τα κράτη της ΕΕ (World Health Organization, 2010· Hartmann-Tews, 2006· UNESCO, 2015), υπάρχουν αναφορές των ευθυνών και των δράσεων που θα πρέπει να αναληφθούν και από άλλους εμπλεκόμενους φορείς για την υλοποίησή τους.

Παραδείγματα τέτοιων αρμόδιων φορέων αποτελούν συναφή με τον Αθλητισμό Υπουργεία (όπως Υγείας, Παιδείας, κτλ), η Εθνική Ολυμπιακή Επιτροπή, οι εθνικοί αθλητικοί φορείς, οι περιφερειακές και τοπικές αρχές, τα πανεπιστήμια καθώς και άλλα εκπαιδευτικά ιδρύματα, τα ιδρύματα έρευνας και ανάπτυξης, οι μη κυβερνητικές οργανώσεις, αθλητικοί φορείς, ο ιδιωτικός τομέας και οι εργοδότες (που εμπλέκονται με τον Αθλητισμό, ή οι εργαζόμενοι τους δραστηριοποιούνται στον αθλητισμό), για την κάλυψη διαφορετικών ομάδων πληθυσμού (Ministry of Culture, Tallinn, 2006).

Πριν την ανάπτυξη ή και αναθεώρηση των εθνικών αθλητικών στρατηγικών πολιτικής εφαρμογής, ένας σημαντικός αριθμός κρατών μελών της ΕΕ ακολούθησε τη διαδικασία της εσωτερικής διαβούλευσης, όπως στις περιπτώσεις του Υπουργείου Τεχνών, Αθλητισμού και Τουρισμού της Ιρλανδίας (Dublin, 2008) καθώς και του Υπουργείου Αθλητισμού της Τσεχικής Δημοκρατίας (Czech Republic, 2000).

Ως κυρίαρχα μοντέλα σε σχέση με τη διοικητική αρχή εφαρμογής και ελέγχου των αθλητικών πολιτικών, είναι το κρατικοελεγχόμενο/συγκεντρωτικό, όπου μια κυβερνητική αρχή ή φορέας/δομή (Υπουργείο/Γενική Γραμματεία) παρέχει τις κατευθύνσεις της αθλητικής πολιτικής και ταυτόχρονα ελέγχει πλήρως την διαδικασία εφαρμογής τους καθόλη την επικράτεια, καθώς και το αποκεντρωμένο σύστημα, όπου ενώ οι γενικές κατευθυντήριες πολιτικές δίνονται από ένα κεντρικό Κυβερνητικό φορέα, η διαδικασία εφαρμογής τους, οι ομάδες στόχοι, καθώς και ο έλεγχος υλοποίησής τους, εξαρτάται από τις αποκεντρωμένες δομές (Περιφέρειες ομόσπονδες διοικητικές δομές, διαφοροποιώντας συνήθως τις δράσεις, τις ομάδες στόχους και την μεθοδολογία υλοποίησης) (Hallmann et al., 2011· Van Tuyckom, 2011· Ruseski & Maresova, 2014). Σε κάθε περίπτωση οι

συνταγματικές δομές των χωρών αποτελούν σημαντικό παράγοντα στον καθορισμό του προσανατολισμού και των δυνατοτήτων ανάπτυξης του κάθε μοντέλου εφαρμογής.

Χαρακτηριστικά παραδείγματα κρατικοελεγχόμενης δομής είναι το αντίστοιχο της Γαλλίας, Μάλτας, Εσθονίας, Σλοβενίας, Σκωτίας, Τσεχίας, Βόρειας Ιρλανδίας και της Ελλάδος, ενώ αποκεντρωμένες Ομοσπονδιακές δομές εφαρμογής διαθέτουν για παράδειγμα η Γερμανία, η Αυστρία και το Βέλγιο (WHO, 2010· Scheerder et al, 2012· Vos et al, 2016). Κάποιες ευρωπαϊκές χώρες όπως η Δανία, η Σουηδία, η Ιταλία, η Φιλανδία και η Αγγλία, εφαρμόζουν ένα ενδιάμεσο μοντέλο με κάποιες κεντρικές δέσμες πολιτικών να έχουν κρατικοελεγχόμενη υφή (π.χ. εφαρμογή αθλητικής πολιτικής για τις ευάλωτες κοινωνικές ομάδες), ενώ κάποιες άλλες να επαφίενται στις περιφερειακές δομές (π.χ. εφαρμοσμένες αθλητικές πολιτικές αναψυχής για όλους, σχεδιασμός και υλοποίηση χρήσης αθλητικών υποδομών).

Μια επίσης ενδιαφέρουσα παράμετρος της δομής υλοποίησης του αθλητικού συστήματος είναι εάν οι δράσεις πραγματοποιούνται από δημόσιους, ιδιωτικούς φορείς ή συνδυασμό αυτών, ο βαθμός συνεργασίας (Hartmann-Tews, 2006) με τις αντίστοιχες δομές/φορείς του κράτους, καθώς και ο ρόλος/συμβολή του Εθελοντισμού ως «εργαλείο» στην υλοποίηση αθλητικών δράσεων. Για παράδειγμα το σύστημα συνεργασίας του κράτους και των μη κυβερνητικών οργανώσεων στο Ηνωμένο Βασίλειο λειτουργεί στην βάση μιας εύκαμπτης και ημιαυτόνομης διαδικασίας υλοποίησης δράσεων, έναντι ενός εξαιρετικά δομημένου εθελοντισμού, με εταιρική συμμετοχή του ομόσπονδου κρατικού μηχανισμού στη Γερμανία. Σε αντίθεση με πολλές άλλες χώρες, η Δανία ανέπτυξε τρεις εθνικές ομοσπονδίες: την Δανική Ένωση Γυμναστικής και Αθλητισμού, προσανατολισμένη στον Αθλητισμό για Όλους, την Δανική Αθλητική Ομοσπονδία, πιο κοντά στον αγωνιστικό αθλητισμό και την Δανική Ομοσπονδία Αθλητικών Εταιρειών, που προσφέρει όλες τις αθλητικές δραστηριότητες για τους εργαζόμενους σε επιχειρήσεις. Στην χώρα αυτή, οι εθελοντικές αθλητικές οργανώσεις κυριαρχούν στην παροχή αθλητισμού και διαθέτουν μεγάλη αυτονομία, λόγω του ενεργού τους ρόλου.

Τα κριτήρια χάραξης αθλητικής πολιτικής φαίνεται να επηρεάζονται από την ύπαρξη ή μη της έννοιας του κράτους πρόνοιας (και κατά συνέπεια και για τον Αθλητισμό) σε κάθε χώρα (Esping Andersen, 1990), η οποία σηματοδοτεί μια επιπλέον θεσμική παράμετρο για την ανάλογη μορφοποίηση και της αθλητικής πολιτικής: α) την φιλελεύθερη πολιτική (όπως π.χ. στο Ηνωμένο Βασίλειο, τη Δανία, την Ολλανδία), β) την πολιτική δημοκρατικής ευημερίας

(όπως στις Σκανδιναβικές χώρες, τη Γαλλία, την Ιταλία, την Ισπανία, την Πορτογαλία, την Ελλάδα, κτλ) και την συντηρητική πολιτική (π.χ. Γερμανία, Αυστρία).

3.3.1.1 Πολιτική για τις αθλητικές υποδομές υλοποίησης Αθλητικών δραστηριοτήτων

Με δεδομένο ότι την τελευταία 15ετία σύμφωνα με τις στατιστικές έρευνες και τα επιστημονικά δεδομένα (Special Eurobarometer 412, 2014· Lee et al, 2012· Scarborough et al, 2011· WHO, 2010· Hartmann-Tews & Pfister, 2003· Morris, 1994), σημειώθηκε τεράστια αύξηση στον αθλητισμό που βασίζεται σε ανοικτούς ή κλειστούς χώρους (π.χ πάρκα ή γυμναστήριο), οι αθλητικές υποδομές συμπεριελήφθησαν σε πολλές αθλητικές στρατηγικές.

Η Σκωτσέζικη στρατηγική χαρακτήρισε τις εγκαταστάσεις ποιότητας ως μία από τις τέσσερις εθνικές προτεραιότητες και καθιέρωσε μια σειρά βέλτιστων πρακτικών που πρέπει να ακολουθηθούν, όπως την ισότιμη κάλυψη των αναγκών περισσότερων ομάδων στόχων, καθώς και τον σεβασμό στο περιβάλλον και την αισθητική (Scottish Executive, Edinburgh, 2007).

Ορισμένες στρατηγικές επικεντρώνονται στην εξασφάλιση και χρησιμοποίηση αθλητικών εγκαταστάσεων ή ανοικτών χώρων άθλησης κοντά στο χώρο κατοικίας των δυνητικά αθλούμενων, ενώ τονίζουν την αξιοποίηση του φυσικού περιβάλλοντος για μη τυποποιημένες αθλητικές δραστηριότητες όπως για παράδειγμα, ποδηλατόδρομους, μονοπάτια πεζοπορίας κτλ (Government of the Czech Republic, Prague 2000· Ministry of Culture, Tallinn, 2006). Στις περισσότερες στρατηγικές δόθηκε έμφαση στις εγκαταστάσεις τόσο για το ευρύ κοινό όσο και για την κάλυψη των αναγκών του υψηλού αθλητισμού.

Η Βόρεια Ιρλανδία θα έχει ως στόχο να εξασφαλίσει ότι το 90% του πληθυσμού θα είχε πρόσβαση σε αθλητικές εγκαταστάσεις που ανταποκρίνονται στα αιτήματά τους εντός 20 λεπτών από τον τόπο κατοικίας τους, μέχρι το 2019. Η Σλοβενία εξέτασε την τυποποίηση των αθλητικών εγκαταστάσεων και την διασφάλιση πρόσβασης των νέων (Ministry of Education and Sport, Ljubljana, 2000). Η στρατηγική της Πολωνίας (Ministry of Sport, Warsaw 2007) δίνει έμφαση στις αθλητικές ανάγκες των ατόμων με ειδικές ανάγκες και την εξισορρόπηση των ανισοτήτων στη διαθεσιμότητα των αθλητικών υποδομών στις περιφέρειες της χώρας.

3.3.1.2 Ομάδες Στόχοι

Όλες οι αθλητικές στρατηγικές των κρατών μελών (με σημαντικές διαφοροποιήσεις ανάλογα με το κοινωνικο-οικονομικό υπόβαθρο) στοχεύουν σε ολόκληρο τον πληθυσμό.

Τα παιδιά αποτελούν ομάδα στόχο σε όλες τις στρατηγικές, κυρίως σε σχέση με τη φυσική αγωγή στα σχολεία. Η κοινή πολιτική για τα παιδιά των κρατών μελών της ΕΕ επικυρώθηκε από τα συμπεράσματα του Συμβουλίου της ΕΕ (Εφημερίδα της ΕΕ 2015/C 417/09): *“Παρά τη γενική τάση των παιδιών να είναι σωματικά δραστήρια, η σωματική τους δραστηριότητα έχει μειωθεί κατά την τελευταία εικοσαετία. Η αλλαγή αυτή συμπίπτει με τα αυξανόμενα ποσοστά παιδικού σωματικού βάρους και παχυσαρκίας καθώς και με προβλήματα υγείας ή σωματικών ανεπαρκειών, όπως οι μυοσκελετικές διαταραχές”*.

Στις περισσότερες στρατηγικές τονίζεται ότι η Φυσική Αγωγή (Φ.Α.) και ο αθλητισμός των παιδιών μπορούν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στην άμβλυνση των ψυχοκοινωνικών επιπτώσεων των συγκρούσεων και αποτελούν ελπίδα για το μέλλον. Για παράδειγμα, η Λιθουανική στρατηγική αφορούσε τη Φ.Α. και τον αθλητισμό στα παιδιά προσχολικής ηλικίας, τους μαθητές της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και τους φοιτητές των πανεπιστημίων (Republic of Lithuania, 2005). Η στρατηγική της Μάλτας στοχεύει να κάνουν όλα τα παιδιά τουλάχιστον μία ώρα Φ.Α. την ημέρα (Ministry of Education, Youth and Employment, Floriana, 2007). Η Αγγλική στρατηγική θέτει ως στόχο να προσφέρει σε όλους ηλικίας 5-16 ετών πέντε ώρες Φ.Α. και αθλητισμό ανά εβδομάδα (Department for Culture, Media and Sport, (DCMS), London 2008). Η Σκωτία επικεντρώθηκε στο πρόγραμμα «Ενεργά σχολεία» με στόχο την προσέγγιση των ομάδων με δυσκολία πρόσβασης, όπως τα κορίτσια και τα άτομα με αναπηρία και τα περιθωριοποιημένα παιδιά (Scottish Executive, Edinburgh 2007), ενώ η Βουλγαρία εστίασε στη Φ.Α. και τον Αθλητισμό για Όλους ως μέσο ενίσχυσης της υγείας τους (Council of Ministers and the Ministry of Physical Education and Sports, Sofia 2009).

Η Σλοβακία προσδιόρισε τη Φ.Α. ως έναν από τους επτά τομείς εστίασης της στρατηγικής της και αναφέρει μια σειρά δράσεων όπως π.χ. την άθληση μειονεκτούντων μαθητών και την κατάρτιση των εκπαιδευτικών (Ministry of Education, Bratislava, 2001), ενώ ο στόχος της Ολλανδικής στρατηγικής ήταν η αδιάλειπτη αθλητική δραστηριότητα του 40% των ηλικιών από 12-17 ετών (Ministry of Health, Welfare and Sport, The Hague 2005).

Τα άτομα με ειδικές ανάγκες ήταν επίσης στοχευμένα από όλες τις στρατηγικές. Σε πολλές από αυτές, ο αθλητισμός αναφέρεται ως μέσο για τη γενική κοινωνική ένταξη των ατόμων με αναπηρίες στην κοινωνία. Για παράδειγμα, η Ουγγρική στρατηγική ανέφερε ότι πρέπει να δοθεί έμφαση στον αθλητισμό αναψυχής για τα άτομα με αναπηρίες (Hungarian Parliament, Budapest, 2007).

Περιθωριοποιημένα άτομα, ευάλωτες και μειονεκτούσες κοινωνικές ομάδες ή άτομα με χαμηλά επίπεδα σωματικής δραστηριότητας στοχεύθηκαν σε αρκετές από τις στρατηγικές. Στην ολλανδική στρατηγική, ηλικιωμένοι, άτομα με αναπηρία ή χρόνια ασθενείς, μετανάστες και κάτοικοι υποβαθμισμένων γειτονιών αναγνωρίστηκαν ως ευάλωτες ομάδες με χαμηλά επίπεδα δραστηριότητας και δόθηκε έμφαση στη σημασία της αθλητικής δραστηριότητας για την υγεία και την κοινωνική ενσωμάτωσή τους. Ποσοτικοποιημένος στόχος μη υπέρβασης του 5% των ανενεργών αθλητικά ατόμων οποιασδήποτε ομάδας στόχου, τέθηκε στις Κάτω Χώρες το 2012 (Ministry of Health, Welfare and Sport, The Hague, 2005), ενώ η Πολωνία έδωσε έμφαση στη δυνατότητα αθλητικής δραστηριότητας στους ανθρώπους με υφιστάμενα προβλήματα υγείας, όπως το υπερβολικό βάρος (Ministry of Sport, Warsaw, 2007).

Σε αρκετές στρατηγικές ανέφεραν ότι πρέπει να αυξηθεί η συμμετοχή των γυναικών στον αθλητισμό και στις δραστηριότητες αναψυχής μέχρι το 2019 (Department of Culture, Arts and Leisure, Belfast, 2009).

Το εργασιακό περιβάλλον εξετάστηκε σε πολλά έγγραφα καταγραφής της στρατηγικής, ως ένα ουσιαστικό μέσο προσέγγισης του ενήλικου πληθυσμού. Για παράδειγμα η στρατηγική της Φινλανδίας πρότεινε ότι η σωματική δραστηριότητα, υποστηριζόμενη από τους εργοδότες, θα πρέπει να αποτελεί καθιερωμένο τμήμα της πολιτικής για τους ανθρώπινους πόρους (Ministry of Education and Culture, Finland, 2009).

3.3.1.3 Διαδικασία Ελέγχου και Αξιολόγησης προγραμμάτων

Οι περισσότερες στρατηγικές αναγνωρίζοντας τη σημασία της αξιολόγησης εν γένει, περιγράφουν μια σαφή πρόθεση ή απαίτηση για αξιολόγηση της εφαρμογής των πολιτικών, αλλά υπήρξαν μεγάλες αποκλίσεις στο επίπεδο λεπτομέρειας των σχεδίων αξιολόγησης. Ορισμένες στρατηγικές ανέφεραν τακτικές εκθέσεις προόδου για την παρακολούθηση της εφαρμογής, η οποία πρέπει να ολοκληρωθεί εντός συγκεκριμένου χρονικού πλαισίου (όπως π.χ. η Πολωνία, Ministry of Sport, Warsaw 2007). Για παράδειγμα η Βόρεια Ιρλανδία

(Department of Culture, Arts and Leisure, Belfast, 2009) περιέγραψε τη συγκρότηση ομάδας παρακολούθησης της στρατηγικής, η οποία απαρτίζεται από ανώτερους εκπροσώπους υπηρεσιών, και οργανισμών που είναι αρμόδιοι για διάφορους τομείς, όπως τον αθλητισμό, την αναψυχή, την υγεία, την εκπαίδευση, την απασχόληση, το φυσικό και οικοδομημένο περιβάλλον και την κοινωνική ανάπτυξη, που θα είναι υπεύθυνη για την αξιολόγηση της στρατηγικής. Επιπλέον, περιγράφηκαν σαφείς στόχοι και υπογραμμίστηκαν οι βασικές μετρήσεις, η λογική και η μελλοντική διαθεσιμότητα δεδομένων, ώστε να διασφαλιστεί η αξιολόγηση της εφαρμοζόμενης στρατηγικής και η ανταπόκριση στις μεταβαλλόμενες ανάγκες των συμμετεχόντων.

3.3.2 ΥΨΗΛΟΣ ΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΣ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ ΓΙΑ ΌΛΟΥΣ

Σύμφωνα με την ερευνητική μελέτη των Ruseski and Maresova (2014) η στοχοθετημένη εθνική αθλητική πολιτική, με τη μονόπλευρη μορφή παροχής πόρων για την υποστήριξη των αθλητών του υψηλού αγωνιστικού αθλητισμού, δεν φαίνεται να επιτυγχάνει την αύξηση της ευρείας συμμετοχής στον αθλητισμό και την αθλητική δραστηριότητα.

Ο καθηγητής Jean-Loup Chappelet (2013), κατά την διάρκεια της 5^{ης} Παγκόσμιας Διάσκεψης των Υπουργών Αθλητισμού στο Βερολίνο, (Γερμανία, 28-30 Μαΐου 2013), εξέφρασε την θέση της διοχέτευσης μέρους των κερδών από τα μεγαλύτερα αθλητικά γεγονότα και των αντίστοιχων των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης για τη διασφάλιση της "αποστολής δημόσιας υπηρεσίας" που παρέχει η Άθληση για Όλους και την προώθηση της Διά βίου Άθλησης, υπενθυμίζοντας ότι τα κέρδη που δημιουργούνται από αυτά τα γεγονότα δεν μοιράζονται με εκείνους που χρηματοδοτούν την κατασκευή των εγκαταστάσεων που φιλοξενούν παρόμοιες εκδηλώσεις. Ο Αθλητισμός για Όλους και η Διά βίου Άθληση, αποτελούν την αθλητική δραστηριότητα που εντάσσεται στην καθημερινή ζωή, δεν απαιτούν κάλυψη από τα ΜΜΕ, αλλά συνεισφέρουν στην οικονομική δραστηριότητα, αν λάβουμε υπόψη τον εξοπλισμό που χρειάζονται (όπως παπούτσια, ρούχα, εξαρτήματα κ.λπ.), ενώ παράλληλα συνεισφέρουν σε πολλούς άλλους τομείς της κοινωνικής και οικονομικής ζωής, καθώς και στην καταπολέμηση των αρνητικών σύμφυτων του αγωνιστικού αθλητισμού (όπως το ντόπινγκ, τη βία και τη διαφθορά). Είναι σημαντικό οι προβεβλημένοι αθλητές του υψηλού αγωνιστικού αθλητισμού να συμβάλουν στην ενθάρρυνση των πολιτών

να συμμετέχουν στον αθλητισμό για τα πολύμορφα κοινωνικά και εκπαιδευτικά του οφέλη (Chappelet, 2013).

Η πλειοψηφία των στρατηγικών των κρατών μελών της ΕΕ εμφανίζουν συνδυασμένη/ισορροπημένη (με μικρές διαφοροποιήσεις ανά περίπτωση) εστίαση στον υψηλό αγωνιστικό αθλητισμό και τον Αθλητισμό για Όλους.

Ο αθλητισμός για όλους και ο αγωνιστικός αθλητισμός υψηλού επιπέδου, οι οποίες αποτελούν πτυχές της Διά βίου Άθλησης, εμφανίζονται στην πορεία του χρόνου ως δύο αντίθετου προσανατολισμού μοντέλα σχεδιασμού και λήψης αποφάσεων μέσα στο πεδίο της φυσικής κουλτούρας (Heinilä, 1971). Τα δύο μοντέλα αθλητικής δραστηριότητας διαφέρουν ευρέως σε στόχους και μέσα, με τον οποίο το ιδεολογικό μοντέλο του Αθλητισμού για Όλους να αντιτίθεται στο οργανικό μοντέλο του αγωνιστικού αθλητισμού. Σύμφωνα με την Heinilä (1971) οι ουσιαστικές πηγές της ενασχόλησης με τον Αθλητισμό για Όλους είναι τα προσωπικά κίνητρα των συμμετεχόντων για την Άθληση, η οποία έχει πολύ μεγαλύτερη σημασία από το αγωνιστικό αποτέλεσμα.

3.4 ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΚΑΙ Η ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΥΓΚΛΙΣΗΣ ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΠΡΟΤΥΠΟ

Στην Ελλάδα, η κύρια ευθύνη για την χάραξη και εφαρμογή την αθλητικής στρατηγικής πολιτικής βρίσκεται διαχρονικά στην Γενική Γραμματεία Αθλητισμού (ΓΓΑ), η οποία σε διοικητικό επίπεδο, εποπτεύεται διαχρονικά από διάφορα Υπουργεία, όπως το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού (που είναι και το σημερινό καθεστώς), το Υπουργείο Υγείας και το Υπουργείο Παιδείας, με τοποθέτηση πάντα Υφυπουργού για θέματα Αθλητισμού.

Η πρώτη σχεδιασμένη εφαρμογή στρατηγικής πολιτικής της ΓΓΑ για τη Διά βίου Άθληση των πολιτών, ξεκίνησε το 1983 με την υλοποίηση των προγραμμάτων του «Μαζικού Αθλητισμού» (όρος που υιοθετήθηκε από αντίστοιχα προγράμματα χωρών του «Ανατολικού Μπλοκ» των οποίων ανάλογα προγράμματα ήταν πολύ διαδεδομένα). Τα επόμενα χρόνια χρησιμοποιήθηκε ο όρος προγράμματα «Άθλησης για Όλους», σε συμφωνία με την ορολογία της ΕΕ, με κύριες ομάδες - στόχους τα παιδιά (για την υιοθέτηση του προτύπου της Διά βίου Άθλησης) και τις γυναίκες, όπου προέκυψε μια μεγαλύτερη ανάγκη για

ενασχόληση τους με τον αθλητισμό, αφού υπήρχε μέχρι τότε μια αρνητική κοινωνική προσέγγιση, ειδικά της γυναικείας ενασχόλησης με τον αθλητισμό (με αθλητικές δραστηριότητες σε οργανωμένες αθλητικές υποδομές, ιδιωτικές ή δημόσιες).

3.4.1 ΤΟ ΙΣΧΥΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΑΘΛΗΣΗΣ

Την περίοδο 1996-97, το τότε Τμήμα Αθλητικής Παρακολούθησης της ΓΓΑ, καταθέτει το πρώτο ολοκληρωμένο πλαίσιο υλοποίησης των Προγραμμάτων Άθλησης για Όλους (Π.Α.γ.Ο), βασιζόμενο στην ευρωπαϊκή πρακτική υλοποίησης ολοκληρωμένων χρηματοδοτούμενων προγραμμάτων, τα οποία αποτέλεσαν τον προνομιακό χώρο σύνδεσης και συνέχειας των άλλων δύο πυλώνων ανάπτυξης του αθλητισμού, τη σχολική Φ.Α. και τον αγωνιστικό αθλητισμό (μαζί με το τότε νεοεισαγόμενο πρόγραμμα Αξιοποίησης των Αθλητικών Ταλέντων αναπτυξιακών ηλικιών).

Στα άρθρα του πρώτου Οργανωτικού Πλαισίου (ΟΠ) (1996-97) γινόταν σαφής απεικόνιση της φιλοσοφίας, (βελτίωση του επιπέδου υγείας και ποιότητας ζωής των αθλουμένων, την καλλιέργεια αθλητικού χαρακτήρα και αθλητικής συνείδησης δια βίου, σε αντιπαράθεση με την εκφυλιστική καθιστική τάση, στην ανάπτυξη διαπροσωπικών σχέσεων αλλά και την αναψυχή των αθλουμένων, την αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου, σε αρμονία με το φυσικό περιβάλλον), του οργανωτικού σχεδιασμού, του μηχανισμού ελέγχου των αθλητικών προγραμμάτων, τις προϋποθέσεις για την έγκριση και επιχορήγηση των φορέων υλοποίησης (κυρίως Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης-ΟΤΑ), της καθοδήγησης και της επιστημονικής επίβλεψης τους, στοιχεία που αποτέλεσαν τη σημαντικότερη καινοτομία του.

Παράλληλα, το προαναφερόμενο Ο.Π, με γνώμονα τις αντίστοιχες ευρωπαϊκές κατευθύνσεις και ψηφίσματα, επέκτεινε τα προγράμματα εξειδικεύοντάς τα, ώστε να συμπεριλάβει όλες τις κοινωνικές ομάδες (προσχολικής ηλικίας, εφήβους, τρίτη ηλικία), ειδικές κατηγορίες κοινωνικής προστασίας ή/και κοινωνικής ένταξης (ατόμων με ειδικές ανάγκες, ατόμων σε κέντρα απεξάρτησης, ατόμων σε κέντρα ψυχικής υγείας, φυλακισμένων, παλλινοστούντων, μεταναστών, Ρομά/Τσιγγάνων). Παράλληλα, εισήγαγε καινοτόμα προγράμματα (όπως χειμερινών ή καλοκαιρινών δραστηριοτήτων, εκδηλώσεις περιφερειακού και εθνικού χαρακτήρα), που θα μπορούσαν να προταθούν και από τους φορείς των ΟΤΑ.

Τα προγράμματα Άθλησης για Όλους, που έχουν υλοποιηθεί την περίοδο 2016-2017, παρουσιάζονται στην ακόλουθη ηλεκτρονική Δ/νση:

http://gga.gov.gr/images/athlitismos/athlisi%20gia%20olous/%CE%95%CE%93%CE%9A%CE%A1%CE%99%CE%A3%CE%95%CE%99%CE%A3_%20%CE%93%CE%95%CE%9D%CE%99%CE%9A%CE%A9%CE%9D%202016-17.pdf

http://gga.gov.gr/images/athlitismos/athlisi%20gia%20olous/%CE%95%CE%93%CE%9A%CE%A1%CE%99%CE%A3%CE%95%CE%99%CE%A3_%20%CE%95%CE%99%CE%94%CE%99%CE%9A%CE%A9%CE%9D_%202016-17.pdf

Οι συνεχείς τροποποιήσεις (ΦΕΚ 828/09-04-2013, ΦΕΚ 2527/08-10-2013) του ΟΠ λειτουργίας των προγραμμάτων (ισχύον Οργανωτικό Πλαίσιο: ΦΕΚ 1774/17-6-2016), δημιούργησαν την ανάγκη για συνεχή επιμόρφωση στις διαδικασίες κατάθεσης αιτήσεων-προτάσεων, διαχείρισης, παρακολούθησης και ελέγχου των Π.Α.γ.Ο. Για το λόγο αυτό, επιμορφωτικά σεμινάρια υλοποιήθηκαν από την ΓΓΑ κατά καιρούς στο παρελθόν, που σκοπό είχαν την περιγραφή των διαδικασιών και των κατευθυντήριων γραμμών τις οποίες έπρεπε να ακολουθούν οι Δήμοι, προκειμένου να συντονίζουν όλους τους συναρμόδιους τομείς και τις υπηρεσίες τους, για το σχεδιασμό και την υλοποίηση των Π.Α.γ.Ο.

Πρόσφατα, η Γενική Γραμματεία Αθλητισμού με συμμετοχή της Ευρωπαϊκής Ομοσπονδίας Άθλησης για Όλους (Union Europeenne du Sport pour Tous-UESpT-), του Ευρωπαϊκού Παρατηρητηρίου για τον Αθλητισμό και τα Επαγγέλματα Αθλητισμού (European Observatoire of Sport and Employment – EOSE-), των ΟΤΑ, και επιστημονικών Φορέων του Αθλητισμού (Παν/μία Εξωτερικού και Εσωτερικού, ΕΛΛΕΔΑ, κτλ), πραγματοποίησε τον Ιούνιο του 2017 Διεθνές Επιμορφωτικό Συνέδριο για την Άθληση για Όλους με κεντρικό θέμα: «Αθλητισμός Υγεία και Ευεξία: Η Πρόκληση και οι Προοπτικές», με στόχο τη συνεχή αναβάθμιση του επιπέδου των τυπικών και ουσιαστικών προσόντων (απόκτηση εξειδικευμένων γνώσεων και εμπειρίας) του στελεχιακού δυναμικού (διοικητικών στελεχών ΓΓΑ/ΟΤΑ/Αθλητικών Ομοσπονδιών καθώς και των Πτυχιούχων Φυσικής Αγωγής).

Κατά την διάρκεια του συνεδρίου πραγματοποιήθηκε αναλυτική παρουσίαση του στρατηγικού σχεδιασμού της ΓΓΑ (με κύριο στόχο: όσο το δυνατό περισσότεροι πολίτες να γίνουν κοινωνοί και συμμετοχοί στην αθλητική δραστηριότητα, ενώ παράλληλα ανακοινώθηκε η συνεργασία της ΓΓΑ με το E.O.S.E (European Observatoire of Sport and

Employment) στο πρόγραμμα «Ευρωπαϊκή συνεργασία για τις δεξιότητες στον τομέα του Αθλητισμού».

3.4.2 ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΔΙΕΘΝΗ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΑΘΛΗΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΓΕΓΟΝΟΤΑ

Η ΓΓΑ, ανεξάρτητα από την υλοποίηση των προαναφερόμενων προγραμμάτων Άθλησης για Όλους και του Αναπτυξιακού Αθλητικού προγράμματος για τις μικρές ηλικίες, συμμετέχει στην Ευρωπαϊκή Εβδομάδα αθλητισμού, η οποία αποτελεί μια πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στο πλαίσιο του προγράμματος ERASMUS+ για την προαγωγή του αθλητισμού και της αθλητικής δραστηριότητας σε όλη την Ευρώπη. Το κεντρικό σύνθημα της Ευρωπαϊκής εκστρατείας είναι: «Να είστε ενεργοί» («#BeActive») και στοχεύει στο να ενθαρρύνει όλους τους πολίτες να ενεργοποιηθούν κατά τη διάρκεια μιας συγκεκριμένα επιλεγμένης εβδομάδας του χρόνου, αλλά και παράλληλα να παραμείνουν ενεργοί καθ' όλη τη διάρκεια του έτους. Η εβδομάδα άθλησης είναι για Όλους - ανεξαρτήτως ηλικίας, καταγωγής ή επιπέδου φυσικής κατάστασης. Αποσκοπεί στη συμμετοχή μεμονωμένων ατόμων, δημόσιων αρχών και εκπροσώπων του αθλητικού κινήματος, των οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών και του ιδιωτικού τομέα.

Οι δράσεις που πραγματοποιήθηκαν ανά την Ελλάδα την εβδομάδα του 2016 παρουσιάζονται στην ακόλουθη ηλεκτρονική Δ/νση: http://gga.gov.gr/images/BeActive/%CE%A0%CE%A1%CE%9F%CE%93%CE%A1%CE%91%CE%9C%CE%9C%CE%91%20%CE%95%CE%9A%CE%94%CE%97%CE%9B%CE%A9%CE%A3%CE%95%CE%A9%CE%9D%20BEACTIVE%202016_DRAFT%203.pdf ενώ για το έτος 2017 η Ευρωπαϊκή Εβδομάδα «BeActive» ορίστηκε στις 23 με 30 Σεπτεμβρίου.

Στο πλαίσιο της υιοθέτησης καλών πρακτικών από την Ελλάδα και της δημιουργίας κινήτρων για όλες τις ηλικίες πραγματοποιήθηκαν την περίοδο από 9-11 Ιουνίου 2017 (www.worldseniorgames.org), στην Περιφέρεια Αττικής οι “Παγκόσμιοι Αγώνες Άθλησης για Όλους” (World Senior Games), ενός «Πράσινου» Αθλητικού-Πολιτισμικού και κυρίαρχα Τουριστικού γεγονότος «Άθλησης για Όλους», που πραγματοποιείται κάθε δύο χρόνια σε διαφορετικές χώρες, δεν γνωρίζει ηλικιακά σύνορα, με σκοπό την παρακίνηση των πολιτών για την Διά βίου Άθληση. Οι Παγκόσμιοι Αγώνες Άθλησης για Όλους του

2017, πραγματοποιήθηκαν με 11 αθλήματα, υπό την αιγίδα της Ευρωπαϊκής Ομοσπονδίας Άθλησης για Όλους (UESpT), του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, του Υπουργείου Εξωτερικών, του Υπουργείου Τουρισμού, του ΕΟΤ, της Περιφέρειας Αττικής και άλλων Αθλητικών και Επιστημονικών Φορέων.

3.4.3 ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ ΑΝΑΜΟΡΦΩΣΗΣ ΤΟΥ ΑΘΛΗΤΙΚΟΥ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΟΜΕΝΗ ΠΕΝΤΑΕΤΙΑ

Το θεμελιώδες/καίριο ερώτημα και παράλληλα η σύγχρονη πρόκληση είναι το ποιος θα είναι ο ρόλος και η συμβολή της ΓΓΑ για μια συνολική αναμόρφωση του αθλητικού στρατηγικού σχεδιασμού συντονισμού για την επόμενη πενταετία. Θα πρέπει να επισημανθεί ότι η μέχρι σήμερα πορεία υλοποίησης των αθλητικών προγραμμάτων και ειδικότερα εκείνων που εποπτεύονται από την ΓΓΑ, έχει καταδείξει πως η έλλειψη για μακρό χρονικό διάστημα της διαδικασίας του ελέγχου και της αξιολόγησης της λειτουργίας τους, οδηγεί στην έλλειψη γνώσης του ουσιαστικού βαθμού λειτουργίας τους από την κεντρική Διοικητική Αρχή (ΓΓΑ). Σε κάποιες περιπτώσεις π.χ., παρουσιάζεται το φαινόμενο τα προγράμματα Άθλησης για Όλους να παρεκκλίνουν από τον λόγο υλοποίησης τους, ενώ οι συμμετέχοντες σε ορισμένες περιπτώσεις επεδείκνυαν αδιαφορία συμμετοχής σε αυτά, θέτοντας ως βασικό λόγο την μειωμένη ποιότητα παροχής υπηρεσιών και την αδυναμία αναπροσαρμογής τους στις επικαιροποιημένες ανάγκες.

Κρίνεται αναγκαία, λοιπόν, η θεσμοθέτηση, η χρηματοδότηση και υλοποίηση μιας διαδικασίας ανεξάρτητου θεσμικού κεντρικού μηχανισμού επιτόπιων ελέγχων, που θα ελέγχει και θα αξιολογεί τόσο τα ποσοτικά όσο και τα ειδικά ποιοτικά χαρακτηριστικά υλοποίησης των προγραμμάτων. Παράλληλα με την δημιουργία των προαναφερόμενων ομάδων, θα δίνεται η δυνατότητα για την ανάπτυξη ενός παραγωγικού τριμερούς διαλόγου μεταξύ των εκπροσώπων της ΓΓΑ (ομάδα ελέγχου), του Φορέα υλοποίησης και των αθλούμενων, για την αποτύπωση των τοπικών παραμέτρων υλοποίησης και των δυνατοτήτων αναβάθμισης ή διαφοροποίησης των αντίστοιχων αθλητικών προγραμμάτων.

Παράλληλα, θα πρέπει να διευθετηθεί η έλλειψη υλοποίησης τακτικής και επιστημονικά εμπειριστατωμένης αξιολόγησης των Αθλητικών προγραμμάτων, η οποία συνοδευόμενη με ένα τεκμηριωμένο χρονοδιάγραμμα ενεργειών (master plan μακράς διάρκειας π.χ. πενταετίας), στην οποία θα λαμβάνεται υπόψιν (όπου κρίνεται απαραίτητο) και η πρόθεση

των πολιτών για υλοποίηση συγκεκριμένων αθλητικών δραστηριοτήτων, θα διασαφηνίσει σε όλους τους εμπλεκόμενους (Φορείς και φυσικά πρόσωπα), εκτός των όρων/προϋποθέσεων υλοποίησης των προγραμμάτων, την προβολή (Κώνστας, 2002) και τους μελλοντικούς στόχους.

4 ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΑΣΜΩΝ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΑΝΑ ΕΘΝΙΚΟ ΠΡΟΦΙΛ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΣΕΙΣ ΑΘΛΗΤΙΚΩΝ

Σε κάθε περίπτωση, για την αποτύπωση των κατευθυντήριων προοπτικών στόχευσης, των μηχανισμών υλοποίησης και την αποτελεσματικότητα των παρεμβάσεων, απαιτείται οι πολιτικές αποφάσεις να βασίζονται σε ερευνητικά δεδομένα (European Commission, Directorate-General Education and Culture, 2012). Για την ανάπτυξη μιας δημόσιας στρατηγικής πολιτικής και τον εμπλουτισμό της με εύλογους και αποδοτικούς στόχους όπως την αύξηση των ποσοστών συμμετοχής σε αθλητικές δραστηριότητες για μακρό χρονικό διάστημα (Διά βίου Άθληση), κρίνεται αναγκαίο να εξεταστούν και να αναλυθούν οι παράμετροι συμμετοχής στον αθλητισμό, τα κίνητρα συμμετοχής και η εξέλιξη ανά ομάδα - στόχο των ποσοστών συμμετοχής με την πάροδο του χρόνου. Συνακόλουθα, είναι ενδιαφέρον να εστιάσουμε στις δυνατότητες της επιστημονικής έρευνας και των αποτελεσμάτων τους (Special Eurobarometer 412, 2014) στον αθλητισμό, τα οποία συμβάλλουν στην κατανόηση της εφαρμογής των προγραμμάτων πολιτικής (Palacios-Huerta & Santos, 2004) και στην ανάλογη αναμόρφωσή τους.

Παρόλο που οι περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες διαθέτουν, δεδομένα σχετικά με τη διαχρονική συμμετοχή των πολιτών στην αθλητική δραστηριότητα, οι γνώσεις που μπορεί να προκύψουν για την ΕΕ από την χρήση τους είναι περιορισμένες εξαιτίας της έλλειψης συγκρισιμότητας διαχρονικά και μεταξύ των χωρών (Van Bottenburg et al., 2005).

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι γενικά οι εθνικές κυβερνήσεις παρουσιάζουν αρκετές φορές υψηλές φιλοδοξίες όσον αφορά την αθλητική συμμετοχή, θέτοντας σχεδόν μη ρεαλιστικούς στόχους αθλητικής συμμετοχής (Tiessen-Raaphorst et al., 2010). Για παράδειγμα, στις Κάτω Χώρες, η κυβέρνηση επεδίωκε ποσοστό συμμετοχής στο αθλητισμό 75% το 2016, επιτυγχάνοντας τελικά ποσοστό συμμετοχής σε όλα τα αθλήματα 65%. Στο Ηνωμένο

Βασίλειο, η εθνική κυβέρνηση δήλωσε το 2006 ότι έχει ως στόχο δύο εκατομμύρια περισσότερους συμμετέχοντες στον αθλητισμό μέχρι το 2012. Ωστόσο, το 2008, ο στόχος αυτός εγκαταλείφθηκε και μεταβλήθηκε σε τουλάχιστον ένα εκατομμύριο πιο τακτικούς συμμετέχοντες στον αθλητισμό έως το 2012-2013 (Houlihan, 2012).

Τα αποτελέσματα στατιστικών μετρήσεων του Ευρωβαρόμετρου του 2014 (Special Eurobarometer 412, 2014) έδειξαν ότι η ενεργός συμμετοχή στον αθλητισμό και η Διά βίου Άθληση πλησιάζει το 60% του πληθυσμού στην ΕΕ ηλικίας 15 ετών και άνω, ενώ το 40% του πληθυσμού δεν έχει αθληθεί ποτέ ή δεν έχει ασχοληθεί με κάποιο άθλημα (Πίνακας 4.1).

Πίνακας 4.1

ΠΟΣΟ ΣΥΧΝΑ ΑΘΛΕΙΣΤΕ;					
	ΑΣΚΗΣΗ ΜΕ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	ΑΣΚΗΣΗ ΜΕ ΣΧΕΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΑ	ΣΠΑΝΙΑ	ΠΟΤΕ	ΔΕΝ ΞΕΡΩ
ΕΕ 28	8%	33%	17%	42%	0%
ΓΕΝΟΣ					
ΑΝΔΡΑΣ	9%	36%	18%	37%	0%
ΓΥΝΑΙΚΑ	7%	30%	16%	47%	0%
ΗΛΙΚΙΑ					
15-24	11%	53%	17%	19%	0%
25-39	8%	38%	21%	33%	0%
40-54	8%	31%	20%	41%	0%
55	8%	22%	12%	58%	0%
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΠΟΥ ΟΛΟΚΛΗΡΩΘΗΚΕ ΣΤΗΝ ΗΛΙΚΙΑ ΤΩΝ					
15	8%	15%	9%	68%	0%
16-19	7%	28%	19%	45%	1%
20+	9%	43%	20%	27%	1%
ΑΚΟΜΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΟΙ	12%	61%	14%	13%	0%
ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ					
1	9%	27%	13%	51%	0%
2	9%	30%	17%	44%	0%
3	8%	34%	18%	40%	0%
4+	7%	39%	19%	35%	0%
ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ					
ΑΥΤΟΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ	7%	38%	17%	37%	1%
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΣΤΕΛΕΧΗ	8%	51%	23%	18%	0%
ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ	6%	38%	24%	32%	0%
ΕΡΓΑΤΕΣ ΧΕΙΡΟΝΑΚΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	9%	30%	19%	42%	0
ΟΙΚΟΙΑΚΑ	8%	19%	13%	59%	1
ΑΝΕΡΓΟΙ	9%	28%	18%	45%	0
ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΙ	8%	20%	11%	61%	0
ΦΟΙΤΗΤΕΣ	12%	61%	14%	13%	0
ΔΥΣΚΟΛΙΑ ΠΛΗΡΩΜΗΣ ΧΡΕΩΝ					
ΤΙΣ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΕΣ ΦΟΡΕΣ	7%	21%	14%	57%	1%
ΜΕΡΙΚΕΣ ΦΟΡΕΣ	7%	29%	17%	47%	0%
ΣΧΕΔΟΝ ΠΟΤΕ/ΠΟΤΕ	9%	36%	18%	37%	0%
ΓΕΝΟΣ & ΗΛΙΚΙΑ					
ΑΝΔΡΑΣ 15-24	15%	59%	13%	13%	0%
ΑΝΔΡΑΣ 25-39	9%	42%	23%	26%	0%
ΑΝΔΡΑΣ 40-54	8%	32%	22%	38%	0%
ΑΝΔΡΑΣ 55+	8%	22%	14%	56%	0%
ΓΥΝΑΙΚΑ 15-24	8%	47%	20%	24%	1%
ΓΥΝΑΙΚΑ 25-39	6%	35%	19%	39%	1%
ΓΥΝΑΙΚΑ 40-54	7%	29%	19%	44%	1%
ΓΥΝΑΙΚΑ 55+	8%	21%	10%	61%	0%

Πηγή: Special Eurobarometer 412, 2014

Τα στοιχεία αποκαλύπτουν τεράστιες διαφορές στα ποσοστά συμμετοχής στον αθλητισμό και την αθλητική δραστηριότητα αναψυχής στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σε ορισμένες χώρες, η ένταξη των ατόμων στον αθλητισμό είναι μικρότερη από το ένα τρίτο του πληθυσμού: μόνο το 28% του πληθυσμού στην Πορτογαλία και το 38% στην Ουγγαρία αθλούνται ή συμμετέχουν σε κάποιο συγκεκριμένο άθλημα. Σε άλλα μέρη της Ευρώπης, το ποσοστό της ενεργούς συμμετοχής ανέρχεται σε μεγαλύτερα ποσοστά. Η πιο υψηλή αναλογία πολιτών που αθλείται ή συμμετέχει σε κάποιο άθλημα τουλάχιστον μία φορά την εβδομάδα είναι 70% στη Σουηδία, 68% στη Δανία και 66% Φινλανδία. Στο άλλο άκρο της κλίμακας, η Βουλγαρία (78%) και η Μάλτα (75%) έχουν μεγάλο ποσοστό ερωτηθέντων που ποτέ δεν αθλούνται ή να συμμετέχουν σε κάποιο άθλημα. Σε αυτές τις δύο χώρες, οι αναλογίες αυξήθηκαν σημαντικά από το 2009, +20 % και +37 % αντίστοιχα (Πίνακας 4.2).

Δεν φαίνεται να υπάρχει σημαντική διαφοροποίηση μεταξύ Βορρά-Νότου στα ποσοστά συμμετοχής των μελών κρατών. Βόρειες χώρες, όπως η Λετονία (31%) και η Λιθουανία (37%) παρουσιάζουν συγκριτικά χαμηλό επίπεδο συμμετοχής στην άθληση, καθώς και ορισμένες νότιες χώρες, όπως η Πορτογαλία (28%) και η Ισπανία (46%). Διαφορά δεν εντοπίζεται, επίσης, ούτε μεταξύ Δυτικών και Ανατολικών χωρών, καθώς δυτικές χώρες, όπως η Πορτογαλία και η Ισπανία, αλλά και ορισμένες ανατολικές χώρες όπως η Ουγγαρία (38%) και η Ελλάδα (31%), έχουν συγκριτικά χαμηλά ποσοστά ένταξης. Μόνο στα μακρόχρονα κράτη μέλη (ΕΕ 15) μπορεί να εντοπιστεί μια σημαντική αναφερόμενη διαφορά Βορρά-Νότου (Πίνακας 4.2).

Κατά τη σύγκριση των αποτελεσμάτων με την αντίστοιχη έρευνα του 2009, η Ουγγαρία παρουσιάζει επίσης αύξηση (+15 ποσοστιαίες μονάδες-π.μ.) στην αναλογία που αθλείται τουλάχιστον μία φορά την εβδομάδα, με μεγάλη αύξηση στην Ελλάδα (+13 π.μ.). Αντίθετα, το ποσοστό που ποτέ δεν αθλείται έχει αυξηθεί περισσότερο στη Μάλτα (+37 π.μ.), τη Βουλγαρία (+20 π.μ.) και τη Ρουμανία (+11 π.μ.) (Πίνακας 4.2).

Οι κοινωνικο-δημογραφικές μεταβλητές φύλου, ηλικίας και εκπαιδευτικού καθεστώτος, εξακολουθούν να αποτελούν αξιοσημειώτες μεταβλητές στα δύο τρίτα των χωρών. Για παράδειγμα, οι Σκανδιναβικές χώρες (Φινλανδία, Σουηδία, Δανία) καθώς και η Εσθονία, η Λιθουανία, η Ιρλανδία, οι Κάτω Χώρες και η Μάλτα δεν παρουσιάζουν διαφορετικά ποσοστά συμμετοχής (χάσμα) μεταξύ των φύλων.

Η διαστρωματωμένη ένταξη σε σχέση με τις ηλικιακές ομάδες αποτελεί σημαντικό κοινό χαρακτηριστικό σε όλες τις επιστημονικές εργασίες, καθώς το προφίλ ενσωμάτωσης ανά ηλικιακή ομάδα είναι σημαντικό σε όλες τις χώρες εκτός από τη Σουηδία.

Πίνακας 4.2

ΠΟΣΟ ΣΥΧΝΑ ΑΘΛΕΙΣΤΕ										
	ΑΣΚΗΣΗ ΜΕ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ		ΑΣΚΗΣΗ ΜΕ ΣΧΕΤΙΚΗ ΣΥΧΝΟΤΑ		ΣΠΑΝΙΑ		ΠΟΤΕ		ΔΕΝ ΞΕΡΩ	
	EBP.80.2 ΝΟΕΜ.-ΔΕΚ. 2013	ΔΙΑΦ.2013- 2009	EBP.80.2 ΝΟΕΜ.-ΔΕΚ. 2013	ΔΙΑΦ.2013- 2009	EBP.80.2 ΝΟΕΜ.-ΔΕΚ. 2013	ΔΙΑΦ.2013- 2009	EBP.80.2 ΝΟΕΜ.-ΔΕΚ. 2013	ΔΙΑΦ.2013- 2009	EBP.80.2 ΝΟΕΜ.- ΔΕΚ. 2013	ΔΙΑΦ.2013- 2009
ΕΕ 28	8%	-1	33%	+2	17%	-4	42%	+3	0%	=
ΟΥΓΓΑΡΙΑ	15%	+10	23%	+5	18%	-6	44%	-9	0%	=
ΕΛΛΑΔΑ	7%	+4	24%	+9	10%	-5	59%	-8	0%	=
ΙΣΠΑΝΙΑ	15%	+3	31%	+4	10%	-9	44%	+2	0%	=
ΚΑΤ.ΧΩΡ.	8%	+3	50%	-1	13%	-3	29%	+1	0%	=
ΣΛΟΒΕΝΙΑ	15%	+2	36%	-3	27%	+1	22%	=	0%	=
ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ	15%	+1	22%	=	17%	-3	46%	+2	0%	=
ΣΛΟΒΑΚΙΑ	6%	+1	28%	+3	25%	-10	41%	+6	0%	=
ΤΣΕΧΙΑ	5%	=	31%	+8	29%	-6	35%	-2	0%	=
ΕΣΘΟΝΙΑ	7%	=	32%	+5	24%	-1	36%	-5	1%	+1
ΙΤΑΛΙΑ	3%	=	27%	+1	10%	-6	60%	+5	0%	=
ΛΟΥΞΕΜΒ.	12%	=	42%	+3	17%	=	29%	-3	0%	=
ΑΥΣΤΡΙΑ	5%	=	40%	+7	28%	-5	27%	-2	0%	=
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	2%	-1	9%	-1	9%	-19	78%	+20	2%	+1
ΔΑΝΙΑ	14%	-1	54%	+5	18%	=	14%	-4	0%	=
ΠΟΛΩΝΙΑ	5%	-1	23%	+4	18%	-6	52%	+3	2%	=
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	8%	-1	20%	-4	8%	-3	64%	+9	0%	-1
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	7%	-2	41%	+1	23%	+3	29%	-2	0%	=
ΛΕΤΟΝΙΑ	6%	-2	25%	+6	30%	+1	39%	-5	0%	=
ΡΟΥΜΑΝΙΑ	6%	-2	15%	+2	18%	-10	60%	+11	1%	-1
ΦΙΛΑΝΔΙΑ	13%	-4	53%	-2	19%	-2	15%	+8	0%	=
ΗΝ.ΒΑΣΙΛΕΙΟ	10%	-4	36%	+4	19%	-3	35%	+3	0%	=
ΓΑΛΛΙΑ	8%	-5	35%	=	15%	-3	42%	+8	0%	=
ΚΥΠΡΟΣ	11%	-5	25%	=	10%	-3	54%	+8	0%	=
ΒΕΛΓΙΟ	10%	-6	37%	+3	22%	=	31%	+3	0%	=
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	16%	-7	36%	+1	14%	-1	34%	+8	0%	-1
ΣΟΥΗΔΙΑ	15%	-7	55%	+5	21%	-1	9%	+3	0%	=
ΜΑΛΤΑ	5%	-12	14%	+17	6%	-8	75%	+37	0%	=
ΚΡΟΑΤΙΑ	9%	*	26%	*	36%	*	29%	*	0%	*

Πηγή: Special Eurobarometer 412, 2014

Επίσης υπάρχει συσχέτιση μεταξύ της εκπαίδευσης και της συχνότητας άθλησης. Η πλειοψηφία (68%) των ατόμων που εγκατέλειψαν το εκπαιδευτικό σύστημα πριν από την ηλικία των 15 ετών, δηλώνουν ότι ποτέ δεν έχουν αθληθεί. Αυτό μειώνεται στο 45% εκείνων που ολοκλήρωσαν την εκπαίδευση στην ηλικία μεταξύ 16-19 ετών, ενώ μειώνεται περαιτέρω στο 27% για όσους ολοκλήρωσαν την εκπαίδευση μετά τα 20 έτη (Πίνακας 4.1).

Σύμφωνα με τις στατιστικές αναλύσεις, αποκαλύπτεται ένα ευρύ φάσμα προσωπικών κινήτρων που έχουν οι πολίτες για να αποφασίσουν αν θα ασχοληθούν με τον αθλητισμό ή τη σωματική δραστηριότητα (Πίνακας 4.3).

Η υγεία και η βελτίωση της υγείας (62%) φαίνεται στατιστικά να αποτελεί το κυρίαρχο κίνητρο για τη συμμετοχή στην Αθλητική δραστηριότητα. Οι άλλοι συχνά αναφερόμενοι λόγοι για την ενασχόληση με την αθλητική δραστηριότητα, είναι η βελτίωση της φυσικής κατάστασης (40%), η χαλάρωση (36%) και η διασκέδαση (30%), ενώ το 24% των ερωτηθέντων αναφέρει τον έλεγχο του βάρους. Διάφοροι άλλοι λόγοι έχουν σχέση με την προσωπική εικόνα (π.χ. το 23% για την βελτίωση της φυσικής εμφάνισή τους) και την κοινωνική αλληλεπίδραση (το 20% συνένευση με φίλους). Οι απαντήσεις στον τομέα των κινήτρων εμφανίζονται παρόμοιες με εκείνες που παρατηρήθηκαν στην αντίστοιχη έρευνα του 2009 (Πίνακας 4.3).

Αντίστοιχα ενδεικτικά τα ποσοστά των πολιτών που δηλώνουν ότι η απόφαση τους για ενασχόληση με την αθλητική δραστηριότητα, για μακρό χρονικό διάστημα, επηρεάστηκε από τον παράγοντα υγεία είναι για τη Σουηδία 81%, τη Σλοβενία 76%, τη Δανία 76%, την Κύπρο 73% και την Ισπανία (73%), ενώ μικρότερα ποσοστά για τον ίδιο παράγοντα παρουσιάζονται στη Βουλγαρία 34%, στην Ουγγαρία 39% και τη Ρουμανία 47%.

Η βελτίωση της φυσικής κατάστασης ως κίνητρο παρουσιάζεται αυξημένη στη Σουηδία (71%), τη Φινλανδία (61%) και τη Δανία (60%), ενώ παρουσιάζεται με χαμηλό ποσοστό στη Ρουμανία (12%), τη Βουλγαρία (12%) και την Πορτογαλία (14%). Αντίστοιχα η χαλάρωση ως κίνητρο είναι ιδιαίτερα δημοφιλής για τη Σλοβενία (60%), την Ολλανδία (56%) και το Βέλγιο (53%), ενώ αντίθετα είναι λιγότερο σημαντικό κίνητρο στην Πολωνία (16%) και στη Σλοβακία (16%) (Special Eurobarometer 412, 2014).

Ο κύριος λόγος ο οποίος εμφανίζεται ως τροχοπέδη για την Διά βίου Άθληση, αποτελεί η έλλειψη χρόνου, σε ποσοστό 42% (Special Eurobarometer 412, 2014). Τα αντίστοιχα ποσοστά έλλειψης χρόνου είναι υψηλότερα στη Μάλτα (56%), τη Ρουμανία (53%), την Τσεχική Δημοκρατία (52%), το Λουξεμβούργο (50%), τη Σουηδία (50%) και την Κύπρο (49%). Οι χαμηλότερες αναλογίες είναι στις Κάτω Χώρες (29%), στην Αυστρία (31%), τη Φινλανδία (32%) και την Πορτογαλία (33%).

Πίνακας 4.3

	Βελτίωση της υγείας	Βελτίωση της Φυσικής Κατάστασης	Για χαλάρωση	Για Διασκέδαση	Βελτίωση της Φυσικής Απόδοσης	Έλεγχος του Βάρους	Βελτίωση της Εξωτερικής Εμφάνισης	Συνέυρεση με Φύλους	Για να Αντισταθμίσουν τα αποτελέσματα Της γήρανσης	Για Βελτίωση της Αυτοεκτίμησης	Για Ανάπτυξη Νέων Δεξιοτήτων	Για Καινούριες Γνωριμίες	Για το Πνεύμα του Ανταγωνισμού	Για καλύτερη Ενσωμάτωση Στην Κοινωνία	Συνέυρεση με Ανθρώπους με Διαφορετική Κουλτούρα
ΕΕ 28	62%	40%	36%	30%	24%	24%	23%	20%	16%	10%	6%	5%	5%	3%	2%
ΓΕΝΟΣ															
ΑΝΔΡΑΣ	61%	41%	37%	33%	26%	23%	22%	23%	14%	10%	8%	5%	8%	3%	3%
ΓΥΝΑΙΚΑ	63%	39%	35%	27%	22%	26%	24%	17%	17%	11%	5%	5%	3%	3%	2%
ΗΛΙΚΙΑ															
15-24	58%	46%	34%	43%	31%	23%	38%	32%	4%	14%	13%	8%	12%	4%	4%
25-39	61%	40%	41%	32%	27%	27%	29%	19%	10%	13%	8%	5%	6%	3%	2%
40-54	62%	40%	39%	29%	23%	27%	21%	16%	15%	10%	4%	4%	4%	3%	3%
55+	65%	38%	31%	23%	19%	21%	12%	16%	27%	7%	3%	4%	2%	3%	2%
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΠΟΥ ΟΔΟΚΛΗΡΩΘΗΚΕ ΣΤΗΝ ΗΛΙΚΙΑ ΤΩΝ															
15	61%	30%	27%	19%	18%	17%	13%	15%	20%	6%	3%	4%	2%	3%	2%
16-19	59%	37%	34%	28%	22%	24%	21%	19%	15%	9%	4%	4%	4%	3%	2%
20+	67%	46%	44%	33%	29%	29%	24%	18%	18%	13%	7%	5%	6%	2%	2%
Ακόμα εκπαιδευόμενοι	61%	49%	37%	45%	24%	24%	41%	35%	5%	16%	17%	8%	14%	4%	4%
ΓΕΝΟΣ & ΗΛΙΚΙΑ															
ΑΝΔΡΕΣ 15-24	60%	52%	35%	49%	39%	20%	39%	40%	4%	15%	17%	9%	18%	5%	4%
ΑΝΔΡΕΣ 25-39	59%	40%	41%	35%	29%	24%	26%	23%	9%	12%	9%	5%	9%	3%	2%
ΑΝΔΡΕΣ 40-54	61%	38%	40%	31%	23%	26%	19%	17%	14%	9%	4%	4%	5%	4%	3%
ΑΝΔΡΕΣ 55+	64%	38%	33%	24%	19%	21%	10%	16%	26%	7%	3%	4%	3%	3%	2%
ΓΥΝΑΙΚΕΣ 15-24	57%	39%	34%	36%	23%	26%	37%	23%	4%	11%	10%	6%	6%	3%	3%
ΓΥΝΑΙΚΕΣ 25-39	62%	40%	40%	29%	24%	29%	31%	16%	10%	14%	6%	5%	4%	3%	2%
ΓΥΝΑΙΚΕΣ 40-54	64%	41%	37%	26%	22%	28%	22%	14%	16%	10%	4%	4%	2%	2%	3%
ΓΥΝΑΙΚΕΣ 55+	66%	38%	30%	22%	20%	21%	13%	16%	28%	8%	2%	4%	2%	3%	2%
ΑΘΛΗΣΗ Ή ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟ ΑΘΛΗΜΑ															
ΣΥΧΝΑ	72%	49%	39%	32%	36%	26%	29%	19%	18%	13%	12%	7%	10%	3%	4%
ΜΕ ΚΑΠΟΙΑ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑ	72%	52%	44%	41%	32%	32%	33%	28%	19%	15%	9%	7%	9%	4%	3%
ΣΠΑΝΙΑ	56%	33%	32%	25%	18%	21%	17%	15%	11%	7%	4%	3%	2%	2%	2%
ΠΟΤΕ	43%	21%	25%	14%	10%	12%	8%	9%	12%	4%	1%	2%	1%	2%	1%

Πηγή: Special Eurobarometer 412, 2014

Επίσης, η έλλειψη ενδιαφέροντος ή κινήτρων (από εξωτερικούς ή εσωτερικούς παράγοντες) αποτελεί την δεύτερη πιο σημαντική αιτία για την μη ενασχόληση με την αθλητική δραστηριότητα και εμφανίζεται αυξημένη στη Δανία (στο 29%), στη Μάλτα (28%), στη Σουηδία (27%) και την Ελλάδα (27%), ενώ χαμηλότερο εμφανίζεται στην Ιρλανδία (11%), τη Ρουμανία (13%), τη Σλοβενία (14%) και το Ηνωμένο Βασίλειο (14%).

Ακόμη, μια σημαντική παράμετρο στην εφαρμογή στρατηγικών αθλητικής δραστηριότητας των πολιτών, αποτελούν οι ευκαιρίες προσβάσιμης αθλητικής υποδομής που παρέχονται στην περιοχή των υποψήφιων συμμετεχόντων και από την Τοπική Αυτοδιοίκηση, ώστε να ασκούν αθλητική δραστηριότητα. Λίγο πάνω από τρεις στους τέσσερις πολίτες της ΕΕ (76%), είτε συμφωνούν απόλυτα (39%), είτε τείνουν να συμφωνήσουν (37%) ότι η περιοχή τους παρέχει ευκαιρίες αθλητικής δραστηριότητας, αν και ένα ποσοστό ερωτηθέντων στη Ρουμανία (10%), Λιθουανία (9%), Κροατία (8%) και Σλοβακία (8%) το αναφέρουν ως δυσκολία.

Η μεταβλητή της οικονομικής κατάστασης των πολιτών εμφανίζεται να αποτελεί πιο σημαντική παράμετρο σε σχέση με τα αντίστοιχα κριτήρια ένταξης στην ΕΕ. Μεταξύ των ανθρώπων που έχουν τουλάχιστον ικανοποιητικές οικονομικές δυνατότητες, 81% συμφωνούν ότι έχουν επαρκείς ευκαιρίες στην περιοχή τους, ενώ αυτό μειώνεται στο 63% μεταξύ των ατόμων που αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσκολίες (Πίνακας 4.1). Είναι σαφές ότι η κατοχή περισσότερου διαθέσιμου εισοδήματος προσφέρει στους πολίτες της ΕΕ ευρύτερο φάσμα δυνατοτήτων όσον αφορά την αθλητική δραστηριότητα.

5 ΟΙ ΜΕΣΟΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ-ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΤΗΣ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΑΘΛΗΣΗΣ

Ο αθλητισμός έχει μεγάλες δυνατότητες να συμβάλλει δημιουργικά, σε μια διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη και δημιουργία νέων θέσεων εργασίας μέσω των θετικών επιπτώσεών του στην υλοποίηση αθλητικών δραστηριοτήτων, την κοινωνική ένταξη, την εκπαίδευση και την υγεία.

Οι μεσομακροπρόθεσμες θετικές επιδράσεις της Διά βίου Άθλησης στην κοινωνία και την κάθε χώρα είναι πολυπαραγοντικές και μπορεί να διαφοροποιούνται από χώρα σε χώρα, ωστόσο όλες εστιάζουν στο ευρύτερο φάσμα της κοινωνικής και της οικονομικής ζωής των πολιτών.

5.1 ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΜΕΙΩΣΗ ΤΩΝ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ

Σύμφωνα με την Παγκόσμια Έκθεση Υγείας του 2002 για την «Μείωση κινδύνων για την Υγεία - Προώθηση της Υγιεινής Ζωής», στην οποία αναφέρονται οι σημαντικοί παράγοντες κινδύνου για την Υγεία, συμπεριλαμβάνεται ως σημαντικός παράγοντας ο αντίστοιχος της σωματικής αδράνειας, και εκτιμάται ότι η νοσηρότητα και η αναπηρία που δεν οφείλονται σε μείζονες φυσιολογικές ασθένειες, αντιπροσωπεύουν σήμερα περίπου το 60% όλων των θανάτων και το 43% του συνολικού ποσοστού θανάτων με κύρια αιτία την σωματική αδράνεια.

Επίσης ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (WHO) αναφέρει ότι η σωματική αδράνεια αποτελεί τον τέταρτο βασικό παράγοντα κινδύνου για τον θάνατο παγκοσμίως και υπεύθυνο για το 6% των θανάτων Παγκοσμίως (WHO, 2009) και για το 5-10% στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ανάλογα με τη χώρα (WHO, 2002). Κάθε χρόνο στην Ευρωπαϊκή Ένωση, χάνονται πάνω από 8 εκατομμύρια άνθρωποι, λόγω ανεπαρκούς σωματικής δραστηριότητας και σχεδόν ένα εκατομμύριο θάνατοι αποδίδονται στη σωματική αδράνεια (WHO, 2009).

Τα επιστημονικά στοιχεία καταδεικνύουν τις σημαντικές ευεργετικές επιδράσεις της αθλητικής δραστηριότητας στην υγεία. Η αθλητική δραστηριότητα μειώνει τον κίνδυνο των περισσότερων χρόνιων ασθενειών (WHO, 2010· PAGAC, 2008), συμπεριλαμβανομένων των καρδιαγγειακών παθήσεων, του υπερβολικού βάρους και της παχυσαρκίας, του διαβήτη τύπου 2 και πολλών καρκίνων. Επιπλέον, η αθλητική δραστηριότητα βελτιώνει την μυοσκελετική υγεία και την ψυχολογική ευεξία. Παρά τα επιστημονικά στοιχεία σχετικά με τη σχέση μεταξύ αθλητικής δραστηριότητας και υγείας, πολλοί Ευρωπαίοι είναι ανενεργοί ή ανεπαρκώς ενεργοί. Η έρευνα του Ευρωβαρόμετρου του 2006 (για την υγεία και τα τρόφιμα) έδειξε ότι οι άνθρωποι διαθέτουν κατά μέσο όρο περισσότερες από έξι ώρες την ημέρα καθιστικής ζωής (Eurobarometer 64.3, 2006), ενώ η έρευνα του Ευρωβαρόμετρου του 2010 (για τον αθλητισμό και την αθλητική δραστηριότητα) έδειξε ότι το 34% των ερωτηθέντων ανέφερε ότι πραγματοποιούν σπάνια ή καμία αθλητική δραστηριότητα.

Στην Ελλάδα ανάλογες έρευνες (Δημοσχάκης & Κουθούρης, 2013) έδειξαν χαμηλή συνολική αθλητική δραστηριότητα, με το 25% των ερωτηθέντων να παρουσιάζουν μηδενική αθλητική δραστηριότητα, ενώ το 40,3% του δείγματος ήταν υπέρβαρο, το 15,6% ανήκε σε μια από τις τρεις κατηγορίες παχυσαρκίας και μόνο το 43,2% ήταν υγιές-φυσιολογικό. Παράλληλα, στην ίδια έρευνα, παρατηρήθηκε υψηλή θετική συσχέτιση μεταξύ της σωματικής υγείας και της ψυχικής υγείας ($p < .05$).

Η αθλητική δραστηριότητα έχει άμεση επίδραση στην οικονομική ανάπτυξη και την βελτίωση της δημοσιονομικής κατάστασης μιας χώρας, αφού μπορούν να γίνουν σημαντικές εξοικονομήσεις στο κόστος της υγειονομικής περίθαλψης

και ακόμη μεγαλύτερη εξοικονόμηση των έμμεσων δαπανών, όπως η μείωση δαπανών λόγω ασθένειας ή αναπηριών καθώς και πρόωρων θανάτων, ενώ διαμορφώνουν τις προϋποθέσεις για την ενεργή γήρανση (Thiel et al., 2017), την αύξηση της παραγωγικότητας, και την διαβίωση σε ένα υγιέστερο φυσικό (διαμόρφωση υπαίθριων αθλητικών χώρων) και κοινωνικό περιβάλλον (WHO, 2003· Pratt M. et al, 2000).

Σύμφωνα με βιβλιογραφική αναφορά (Cecchini M. et al., 2010) στις ΗΠΑ, μια επένδυση ύψους 1 δολαρίου σε αθλητική δραστηριότητα, οδηγεί σε 3,2 δολάρια εξοικονόμησης ιατρικού κόστους. Τα αθλητικώς ενεργά φυσικά άτομα εξοικονομούν

περίπου 500 δολάρια ΗΠΑ ετησίως σε κόστος υγειονομικής περίθαλψης σύμφωνα με τα στοιχεία του 1998 (WHO, 2002). Το κόστος που συνδέεται με την αθλητική αδράνεια και την παχυσαρκία αντιπροσώπευε περίπου το 9,4% των εθνικών δαπανών για την υγεία το 1995 (WHO/CDC Workshop, 1998: Physical Activity and Health, 1996). Σύμφωνα λοιπόν με τα ανάλογα αποτελέσματα ερευνών (Biddle S.J.H. et al, 2000), η αθλητική αδράνεια από μόνη της μπορεί να συμβάλλει έως και 75 δισεκατομμύρια δολάρια ΗΠΑ στην μείωση των ιατρικών δαπανών των ΗΠΑ το έτος 2000. Τα προγράμματα αθλητικής δραστηριότητας στο χώρο εργασίας στις ΗΠΑ μπορούν να μειώσουν τη βραχυχρόνια αναρρωτική άδεια (κατά 6-32%), να μειώσουν το κόστος υγειονομικής περίθαλψης (κατά 20-55%), ενώ αυξάνουν την παραγωγικότητα (κατά 2-52%). Αντίστοιχα αποτελέσματα έχουν αναφερθεί και σε ευρωπαϊκές χώρες. Για παράδειγμα, το ετήσιο κόστος στην Αγγλία, συμπεριλαμβανομένων των δαπανών προς το σύστημα υγείας, τις ημέρες απουσίας από την εργασία και την απώλεια εισοδήματος από πρόωρο θάνατο, εκτιμάται ότι είναι 3-12 δισ. ευρώ. Το συνολικό κόστος από την επίπτωση της αθλητικής αδράνειας, η οποία συμβάλλει στην παχυσαρκία, υπολογίζεται ότι μπορεί να ανέλθει σε 9,6-10,8 δισεκατομμύρια ετησίως. Ομοίως, μια ελβετική μελέτη υπολόγισε ότι το κόστος άμεσης θεραπείας λόγω της αθλητικής αδράνειας (λόγω π.χ. μυοσκελετικών παθήσεων) μπορεί να ανέλθει σε 1,1-1,5 δισ. ευρώ. Βάσει αυτών των δύο τύπων, η αθλητική αδράνεια μπορεί να εκτιμηθεί ότι κοστίζει σε μια χώρα περίπου από 150-300 € ανά πολίτη ετησίως (Cavill et al. 2006: DCMS, 2002).

Δεδομένου ότι η σωματική δραστηριότητα συνδέεται με τα βελτιωμένα αποτελέσματα για την υγεία και την παραγωγικότητα των εργαζομένων, οι χώρες μπορούν να αποκομίσουν πρόσθετα οικονομικά οφέλη υπό μορφή χαμηλότερων δαπανών για την υγειονομική περίθαλψη και υψηλότερης παραγωγικότητας των εργαζομένων (Pigos et. al., 2004. Lechner, 2009. Ruseski & Maresova, 2014).

Με γνώμονα τα προαναφερθέντα ερευνητικά δεδομένα, αρκετές εμπορικές εταιρείες διαμορφώνουν ειδικά προγράμματα/πρωτοβουλίες αθλητικής δραστηριότητας των εργαζομένων στους χώρους εργασίας, με τα οποία υπολογίζεται ότι μπορεί να επιτευχθεί ένα όφελος των 513 δολαρίων ΗΠΑ ανά εργαζόμενο ανά έτος (από τις

αλλαγές στην παραγωγικότητα, την μείωση των απουσιών, τον κύκλο εργασιών και την μείωση των τραυματισμών) (WHO 2003).

5.2 ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ (ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΩΝ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΩΝ) ΣΤΙΣ ΑΘΛΗΤΙΚΕΣ ΑΛΛΑ ΚΑΙ ΤΙΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ.

Τα τελευταία χρόνια η διάδοση των αθλητικών δραστηριοτήτων και η αλλαγή νοοτροπίας προς την Διά βίου Άθληση, βοήθησε μαζί με την αύξηση των συμμετεχόντων στις αθλητικές δραστηριότητες, να υπάρξει μια αντίστοιχη αισθητή βελτίωση του ποσοστού απασχόλησης του ανθρώπινου δυναμικού τόσο στην παροχή υπηρεσιών άθλησης (Πτυχιούχοι Φυσικής Αγωγής), καθώς και των υποστηρικτικών υπηρεσιών της άθλησης, όπως αθλίατροι, φυσικοθεραπευτές, animators, ειδικοί ηλεκτρονικής υποστήριξης αγώνων, προμηθευτές αθλητικών ειδών, κτλ.

Σύμφωνα με στοιχεία το 2010 στην Ελβετία με πληθυσμό 7.000.000 σε 500 αγώνες είχαμε 500.000 συμμετοχές δρομέων ποσοστό 7,2% του πληθυσμού, ενώ στην Γαλλία με πληθυσμό 65.000.000 σημειώθηκαν στους αγώνες που διοργανώθηκαν 4,8 εκατομμύρια συμμετοχές ποσοστό 7,3% του πληθυσμού με αντίστοιχα νούμερα σε Αγγλία και Γερμανία.

Η ανάπτυξη του ερασιτεχνικού τρεξίματος που αποτελεί την «ναυαρχίδα» της Διά βίου Άθλησης για Όλους, αντανακλάται, μεταξύ άλλων, και στον αριθμό των αγώνων που οργανώνονται κάθε χρόνο και στην Ελλάδα. Ενώ το 2006 είχαν διοργανωθεί συνολικά 63 αγώνες τρεξίματος, το 2012 ο αριθμός τους αυξήθηκε στους 204, σημειώνοντας συνολική αύξηση που ξεπέρασε το 223%, ενώ οι συμμετέχοντες σε αυτούς τους αγώνες την ίδια περίοδο αυξήθηκαν κατά 400% (από 13.576 σε 68.699) (Runningnews.gr, 2012). Το 2015, οι αγώνες ξεπεράσαν τους 220 αγώνες με αντίστοιχες αυξήσεις σε συμμετέχοντες.

Σε όλες τις χώρες (και στην χώρα μας), η αύξηση του αριθμού των αγώνων/αθλητικών δραστηριοτήτων όσο και των ποιοτικών παρεχόμενων υπηρεσιών προς τους

συμμετέχοντες (αθλητική προετοιμασία, ιματισμός, υποστηρικτικών υπηρεσιών, αθλητικών ποτών, κτλ) αποτελεί σημαντική πηγή ενεργοποίησης συγκεκριμένων επιχειρηματικών στρατηγικών του ιδιωτικού τομέα που δραστηριοποιούνται σε τομείς που άμεσα ή έμμεσα σχετίζονται με το ερασιτεχνικό τρέξιμο, αλλά και άλλες αθλητικές δραστηριότητες. Τα τελευταία χρόνια δημιουργήθηκαν σημαντικές εταιρείες αθλητικών προϊόντων, πολλές από τις οποίες είναι θυγατρικές μεγάλων ομίλων επικοινωνίας ή θυγατρικές διαφημιστικών ομίλων. Όλες αυτές οι εταιρείες μαζί με τις παλαιότερες και καθιερωμένες εταιρείες αθλητικών προϊόντων και άλλες που δημιουργήθηκαν χωρίς να έχουν άμεση σχέση με διαφημιστικούς ομίλους συνθέτουν σήμερα ένα πάζλ εταιρειών που δραστηριοποιούνται με ιδιαίτερη επιτυχία λόγω της αυξανόμενης αθλητικής δραστηριότητας.

Ο αθλητισμός αναμφισβήτητα αποτελεί σήμερα ένα ισχυρότατο εργαλείο, το οποίο δίνει τη δυνατότητα σε εταιρείες και προϊόντα να ενδυναμώσουν τα brand names τους.

Παράλληλα, η υλοποίηση των Αθλητικών προγραμμάτων “Άθλησης για Όλους”, που εποπτεύονται διοικητικά και οικονομικά από την Γενική Γραμματεία Αθλητισμού (ΓΓΑ) και τα οποία δημιουργήθηκαν για την ικανοποίηση των αναγκών άθλησης των πολιτών, εδώ και 30 χρόνια σε συνεργασία με τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης πραγματοποιούνται σε όλη την επικράτεια, προσφέρουν θέσεις εργασίας σε χιλιάδες Πτυχιούχους Φυσικής Αγωγής, ενώ παράλληλα αυξάνουν τις ανάγκες των πολιτών για περαιτέρω αθλητική δραστηριότητα, δημιουργώντας τις προϋποθέσεις για αύξηση στην απασχόληση.

Πίνακας 6.1

ΕΤΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗ ΣΗΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΤΥΧΙΟΥΧ ΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝ ΤΩΝ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣ ΜΟΣ
2016-17	4.287	1.529	51.400	1.500.000
2015-16	5.152	1.534	61.824	1.500.000

Πηγή: Γενική Γραμματεία Αθλητισμού

Στον πίνακα αναφέρονται (Πίνακας 6.1) ο αριθμός των Πτυχιούχων Φυσικής Αγωγής που πραγματοποίησαν τα προγράμματα για τα έτη 2016-2017 και 2015-2016, και ο αντίστοιχος προϋπολογισμός υλοποίησης.

5.3 ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΑΥΞΗΣΗ ΤΟΥ ΑΘΛΗΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΜΙΑΣ ΧΩΡΑΣ.

Ο αθλητισμός είναι μια σημαντική δραστηριότητα στο πλαίσιο του τουρισμού και ο τουρισμός αποτελεί θεμελιώδες χαρακτηριστικό του αθλητισμού (Hinch & Higham, 2001). Την τελευταία δεκαετία έγιναν έρευνες που τόνισαν τη σπουδαιότητα του αθλητικού τουρισμού και όρισαν τα χαρακτηριστικά του. Όταν κάνουν εγχώρια ή διεθνή ταξίδια οι άνθρωποι του αθλητισμού συχνά αναφέρονται ως τουρίστες, τουλάχιστον για στατιστικούς και τεχνικούς λόγους. Αυτό ίσως σημαίνει πως ο αθλητισμός και ο τουρισμός κάποιες φορές έχουν αλληλένδετη σχέση. Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Τουρισμού (World Tourism Organization – (UNWTO), σε μια συνδιάσκεψη με τη Διεθνή Ολυμπιακή Επιτροπή (ΔΟΕ) που πραγματοποιήθηκε τον Φεβρουάριο του 2001 στην Ισπανία, αναγνώρισε τη σύνδεση μεταξύ αθλητισμού και τουρισμού. Με έρευνα του την ίδια χρονιά προσδιόρισε ότι ο αθλητισμός συμβάλλει στο Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) των αναπτυγμένων κρατών σε ένα ποσοστό της τάξης του 1-2% και ο τουρισμός σε ποσοστό 4-6%.

Σήμερα, πολλές κυβερνήσεις σε όλο τον κόσμο έχουν αναπτύξει στρατηγικές αθλητικού τουρισμού, οι οποίες έχουν διαφορετικό βαθμό επιτυχίας. Στην Ελλάδα, αν και δεν υπάρχουν ακριβή στοιχεία υπολογίζεται ότι προσελκύει το 10% των συνολικών αφίξεων (Γκουτζιούπας, 2008). Στην Ευρώπη, ο ενεργητικός αθλητικός τουρισμός είναι πολύ σημαντικός καθώς το 5% όλων των πακέτων για διακοπές αφορούν χειμερινά σπορ, το 1% αφορούν καλοκαιρινά σπορ, το 6% αφορούν αναψυχή σε βουνά και το 10% αφορούν αναψυχή στην ύπαιθρο.

Κατά τους Weed & Bull (2004), ο αθλητικός τουρισμός είναι ένα οικονομικό, κοινωνικό και πολιτιστικό φαινόμενο που δημιουργείται από τη μοναδική αλληλεπίδραση δραστηριότητας, ανθρώπων και τοποθεσίας.

Σύμφωνα με τον Σφακιανάκη (2000) οι τουρίστες στις διακοπές ασχολούνται με αθλητικές δραστηριότητες για 3 ακόλουθους λόγους: α) βρίσκουν ελεύθερο χρόνο, β) βρίσκουν διαθέσιμες εγκαταστάσεις και προσωπικό και γ) απομακρύνονται από τις αιτίες που τους δημιουργούν προβλήματα υγείας, ενώ ο αθλητισμός τους επιτρέπει να κινηθούν, να ενδυναμώσουν τον οργανισμό τους και να αποκαταστήσουν την υγεία τους. Η παρακολούθηση αθλητικών διοργανώσεων, η άθληση στον ελεύθερο χρόνο και οι διακοπές συνιστούν συνδυασμένα γεγονότα για μεγάλες ομάδες ανθρώπων.

Πίνακας 6.2

Προφίλ αγορών για εξερχόμενο Ευρωπαϊκό Τουρισμό Αθλητισμού & Ευεξίας					
	Γερμανία	Σκαδιναβία	Ηνωμένο Βασίλειο	Γαλλία	Ρωσία
Επισκέπτες σε χιλιάδες (μερίδιο αγοράς)	2.095 (20%)	974 (9%)	928 (9%)	918 (9%)	604 (6%)
Διανυκτερεύσεις σε χιλιάδες (μερίδιο αγοράς)	18.436 (23%)	7.087 (9%)	8.151 (10%)	4.739 (6%)	7.131 (9%)
Δαπάνη σε χιλιάδες € (μερίδιο αγοράς)	1.952.540 (21%)	999.324 (11%)	1.279.712 (14%)	644.436 (7%)	812.984 (9%)
Δαπάνη ανά ταξίδι / ημέρα	€ 932 / € 106	€ 1.026 / € 141	€ 1.379 / € 157	€ 702 / € 136€	€ 1.346 / € 114
Κυριότερες ηλικιακές ομάδες	35-44, 55-64	45-54, 25-34	35-44, 25-34	25-34, 35-44	45-54, 25-34/35-44
Φύλο επισκεπτών	περισσότερες γυναίκες	περισσότεροι άνδρες	περισσότεροι άνδρες	περισσότερες γυναίκες	περισσότεροι άνδρες
Οικογενειακό εισόδημα	87% ανώτερο και μέσο ανώτερο	85% ανώτερο και μέσο ανώτερο	86% ανώτερο και μέσο ανώτερο	75% ανώτερο και μέσο ανώτερο	80% ανώτερο και μέσο ανώτερο
Επίπεδο	57% ανώτερο	56%	57%	59% ανώτερο	85%

εκπαίδευσης		ανώτερο	ανώτερο		ανώτερο
Συχνότερη διάρκεια ταξιδιού (διανυκτερεύσεις)	43% 4-7 νύχτες	72% έως 7 νύχτες	66% έως 7 νύχτες	82% έως 7 νύχτες	48% 8-15 νύχτες

Πηγή INSETE

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Συνδέσμου Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων (INSETE) (2013) (Πίνακας 6.2) η αθλητική τουριστική κίνηση στις χώρες Γερμανία, Σκανδιναβία, Ηνωμένο Βασίλειο, Γαλλία, Ρωσία, παρουσιάζουν τα προαπεικονιζόμενα στοιχεία ενώ παράλληλα γίνεται σύγκριση με το συνολικό ποσοστό τουριστικής κίνησης.

Οι Higham & Hinch (2001) έδειξαν ότι τα 3 κύρια συστατικά του αθλητικού τουρισμού είναι ο αθλητισμός, ο χώρος και ο χρόνος και είναι αλληλένδετα τμήματα του ίδιου συστήματος. Αυτή η προσέγγιση μπορεί να βοηθήσει τους αθλητικούς μάνατζερ να επεκτείνουν την αγορά της αθλητικής δραστηριότητας με επαγωγή φυσικά και στον αθλητικό τουρισμό.

5.4 Η ΦΥΣΙΚΗ ΑΓΩΓΗ ΚΑΙ Ο ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ ΩΣ ΟΧΗΜΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΝΤΑΞΗΣ

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα μελετών (Sport for Development and Peace International Working Group, 2008), αναγνωρίζεται ότι για τους πολίτες που ζουν σε συνθήκες ακραίας φτώχειας και “υποφέρουν” από τον αποκλεισμό, η αθλητική δραστηριότητα μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως μέσο για την προώθηση της κοινωνικής ένταξης των περιθωριοποιημένων πληθυσμών και να συμβάλει στην καλύτερη κατανόηση μεταξύ των κοινοτήτων (συμπεριλαμβανομένων των περιφερειών μετά από ένοπλη ή μη σύγκρουση). Η φυσική αγωγή και ο αθλητισμός επιτρέπουν στους μετανάστες και την κοινωνία υποδοχής να αλληλοεπιδρούν θετικά, ενισχύοντας έτσι την ολοκλήρωση και τον διαπολιτισμικό διάλογο (European Commission, 2011). Όπως υποστηρίζει ο Collins (2004), αν η πρόσβαση στον αθλητισμό θεωρείται «μέρος της δέσμης προσδοκιών των

πολιτών», τότε η αδυναμία συμμετοχής τους, αποτελεί μια μορφή κοινωνικού αποκλεισμού.

Στο πιο θεμελιώδες επίπεδο, καλά σχεδιασμένες αθλητικές δραστηριότητες που ενσωματώνουν τις βασικές αξίες της φυσικής αγωγής και του αθλητισμού - αυτοπειθαρχία, σεβασμό, δίκαιο παιχνίδι, ομαδική εργασία και προσήλωση σε αμοιβαία συμφωνημένους κανόνες - βοηθούν τα άτομα να οικοδομήσουν τις αξίες και τις επικοινωνιακές δεξιότητες για την πρόληψη και την επίλυση συγκρούσεων στη ζωή τους (SDP IWG, 2008), αξίες που συνάδουν με τη δήλωση των Υπουργών Αθλητισμού στη Διάσκεψη του Βερολίνου 2013 η οποία τονίζει ότι: *“Η φυσική αγωγή είναι ο πιο αποτελεσματικός τρόπος για την παροχή σε όλα τα παιδιά και τη νεολαία των δεξιοτήτων, στάσεων, αξιών, γνώσης και κατανόησης για τη δια βίου συμμετοχή στην κοινωνία”*.

Ενώ ο αθλητισμός από μόνος του δεν μπορεί να επιλύσει όλα τα ζητήματα που σχετίζονται με τη μεταναστευτική κρίση, σε συνδυασμό με άλλα μέτρα, έχει τη δυνατότητα να συμβάλει στην ολοκλήρωση και την κοινωνική ένταξη των μεταναστών και των προσφύγων (Block & Gibbs 2017). Η Λευκή Βίβλος της ΕΕ για τον αθλητισμό (2007) αναφέρει ότι *“Ο αθλητισμός μπορεί ... να διευκολύνει την ένταξη των μεταναστών και των αλλοδαπών στην κοινωνία Προέλευσης καθώς και υποστήριξη του διαπολιτισμικού διαλόγου”* (European Commission, 2007). Αυτό που μπορεί να προσφέρει ο αθλητισμός είναι μια «παγκόσμια γλώσσα», η οποία είναι σε θέση να ξεπεράσει τα κοινωνικά, πολιτιστικά και εθνικά σύνορα (UN, 2004: Sporting Equals, 2015).

Στο πλαίσιο της ατζέντας της δικαιοσύνης για θέματα παραβατικότητας της νεολαίας, απέναντι από τους χαρακτηρισμούς: "Ανεύθυνος", "Παραπλανημένος", "Περιθωριοποιημένος", "Νέος δράστης", "Χρήστης απαγορευμένων ουσιών", "Ψυχικά διαταραγμένος", μπορεί να υπάρξει η θέση: «Κάθε παιδί έχει σημασία» όπως αναφέρουν οι Goldson & Muncie (2006). Κατά συνέπεια η αλλαγή πολιτικής σκέψης, η αναγνώριση των παιδιών ως δομικών παραγόντων της κοινωνίας (Prout, 2002: Willow, 2002: Hill et al. 2004) και η εφαρμογή της «αθλητικής κοινωνικής ένταξης» μπορεί να διαμορφώσει μια υγιή κοινωνία, με άμβλυνση των αντιθέσεων και προσανατολισμό στην επανενταξιακή πολιτική χωρίς εντάσεις. Όπως υποστηρίζει ο Collins (2004), αν η

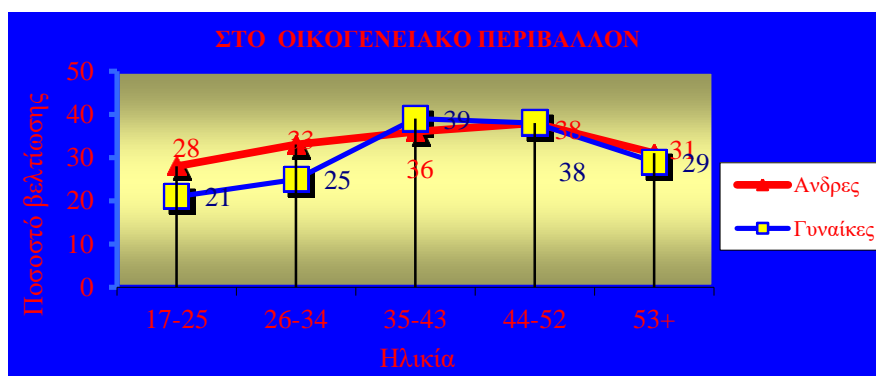
πρόσβαση στον αθλητισμό θεωρείται «μέρος της δέσμης προσδοκιών των πολιτών», τότε η αδυναμία συμμετοχής είναι μια μορφή κοινωνικού αποκλεισμού.

Οι εξωσχολικοί πληθυσμοί νέων (όπως παιδιά του δρόμου, πρόσφυγες, Ρομά, εθνικές-θρησκευτικές-γλωσσικές μειονοτικές ομάδες, άτομα με αναπηρίες, κτλ) (Sayed & Soudien, 2003· UNESCO, 2004), τείνουν να χαρακτηρίζονται λανθασμένα, «δύσκολα προσεγγίσιμες ομάδες» ή «περιθωριοποιημένοι», λόγω κοινωνικοπολιτισμικών προκαταλήψεων, ανεπαρκούς υποδομής και παροχής εξειδικευμένης προσέγγισης. Η φυσική αγωγή και η αθλητική δραστηριότητα μπορούν να διαδραματίσουν ζωτικό ρόλο στην εκπαίδευση, στην άμβλυνση των ψυχοκοινωνικών επιπτώσεων των συγκρούσεων, προστατεύοντας τους από την εκμετάλλευση και το οργανωμένο έγκλημα και δίνοντας μια αίσθηση σταθερότητας και ελπίδας για το μέλλον (Inter-agency Network for Education in Emergencies, 2009), στα παιδιά που δεν αποτελούν μέρος του επίσημου εκπαιδευτικού συστήματος.

Η ταυτόχρονη στόχευση στην «κοινωνικής ένταξη» και την «μείωση της εγκληματικότητας» των νέων (Pearson, 1983) με βάση των αθλητικών παρεμβάσεων, μπορεί να απεικονιστεί ως επένδυση στους μελλοντικούς ενήλικες (Hendrick, 2003) και τους «εργαζόμενους πολίτες του μέλλοντος» (Lister, 2005).

Σύμφωνα με τα ερευνητικά αποτελέσματα, σημαντική επίδραση της αθλητικής δραστηριότητας (Spurrer et al, 2008· Pigos et al, 2004) παρατηρείται στο οικογενειακό περιβάλλον. Πιο συγκεκριμένα τα ερευνητικά δεδομένα έδειξαν ότι οι συμπεριφορές σχετικά με την αθλητική δραστηριότητα του οικογενειακού περιβάλλοντος – γονέων, σχετίζονται με τη φυσική δραστηριότητα των παιδιών προσχολικής ηλικίας (αλλά και μετέπειτα), καθώς και τα διατροφικά τους πρότυπα (Spurrer et al, 2008). Επίσης φαίνεται ότι ειδικά στο ηλικιακό φάσμα των ηλικιών κατά το οποίο δημιουργείται ο οικογενειακός δεσμός (συνήθως μεταξύ 26 έως 43 ετών), η αθλητική δραστηριότητα διαφαίνεται ότι μπορεί να παίζει καθοριστικό ρόλο στην καλύτερη συμβίωση.

Γράφημα 5.1

Πηγή: Pigos et al 2004

Στον τομέα των διαπροσωπικών σχέσεων (Pigos et al., 2004), το αξιοσημείωτο στοιχείο είναι το σχετικά υψηλό ποσοστό θετικής επίδρασης της αθλητικής δραστηριότητας που παρουσιάζουν οι γυναίκες μικρής ηλικίας (κατηγορία 17-25 ετών) (Γράφημα 5.1), σε σχέση με το αντίστοιχο των ανδρών, καθώς και η αυξητική τάση της θετικής επίδρασης της άθλησης που παρουσιάζεται και στα δύο φύλα στην κατηγορία 35-43. Στην πρώτη περίπτωση το υψηλό ποσοστό βελτίωσης φαίνεται να εμφανίζεται πιθανά γιατί η γυναίκα έχει λιγότερες ευκαιρίες κοινωνικής συνεύρεσης με το φιλικό περιβάλλον ή το αντίθετο φύλο, ενώ παράλληλα το αθλητικό περιβάλλον παρουσιάζεται ως χώρος πιο χαλαρής, ψυχολογικά, επαφής και γνωριμίας. Στην δεύτερη περίπτωση, των ηλικιών 35-43, η αθλητική δραστηριότητα αποτελεί χώρο συνεύρεσης και ανανέωσης των προσώπων της καθημερινότητας τους (Γράφημα 5.2).

Γράφημα 5.2

Πηγή Pigos et al 2004

Τα προαναφερόμενα ερευνητικά δεδομένα και επισημάνσεις θα πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά την χάραξη μεσομακροπρόθεσμης αθλητικής στρατηγικής και την μεγιστοποίηση των θετικών επιπτώσεων της αθλητικής δραστηριότητας.

6 ΣΥΖΗΤΗΣΗ

Κατά το πρώτο μισό του εικοστού αιώνα ήταν αδιανόητο κάποιος να τρέχει δημόσια, σε αντίθεση με το δεύτερο μισό του εικοστού αιώνα, όπου έχει γίνει ένα εντελώς φυσιολογικό κοινωνικό φαινόμενο. Η φυσική δραστηριότητα του ελεύθερου χρόνου κυριαρχείται όλο και περισσότερο από τις ιδεαλιστικές αντιλήψεις της Διά βίου Άθλησης και της νεανικής δυναμικής δραστηριότητας.

Στο πλαίσιο μιας ευρύτερης πολιτικής ευημερίας, οι χώρες της Βορειοδυτικής Ευρώπης πήραν το προβάδισμα για να εμπνεύσουν τους πολίτες και να αυξήσουν τις ευκαιρίες για όλους να συμμετάσχουν στον αθλητισμό και την αναψυχή. Η ανάπτυξη του κινήματος Αθλητισμός για Όλους από το 1966, δεν χαρακτηρίζεται από έναν μόνο όρο (De Knop et al., 2006). Ο Αθλητισμός για Όλους και η Διά βίου Άθληση, αποτελούν επαρκή περιγραφή ενός κινήματος που έχει υιοθετηθεί σε διαφορετικές μορφές μεθόδων υλοποίησης και έχει αποκρυσταλλωθεί σε μια σταθερή κυβερνητική πολιτική υπό διαφορετικές επικεφαλίδες (π.χ. Trim στη Σουηδία, τη Δανία, τις Κάτω Χώρες και τη Γερμανία, την Άσκηση Fitness στη Φινλανδία, την Deportes Para Todos στην Ισπανία, Sport pour Tous στη Γαλλία, Sport For All στο Ηνωμένο Βασίλειο και Αθλητισμός για Όλους στην Ελλάδα κ.λπ.).

Οι βασικές αρχές διατυπώθηκαν το 1975 με την διαμόρφωση του Χάρτη του Αθλητισμού για Όλους (Συμβούλιο της Ευρώπης 1975). Οι κυρίαρχες προοπτικές του Ευρωπαϊκού Χάρτη όπως το δικαίωμα συμμετοχής όλων στην αθλητική δραστηριότητα, η ανθρώπινη και κοινωνικο-πολιτισμική συνοχή της κοινωνίας διαμέσου του αθλητισμού, εξακολουθούν να αποτελούν μια μάλλον «διακριτική έκκληση» για την αθλητική ανάπτυξη στα κράτη μέλη της ΕΕ.

Στην βάση των γενικών αρχών, ο Αθλητισμός για Όλους θα μπορούσε να θεωρηθεί ως ένα συνεκτικό κίνημα, που απευθύνεται στη αθλητική δραστηριότητα ελεύθερου χρόνου για όλους και αποτελεί την κυρίαρχη συνιστώσα της Διά βίου Άθλησης. Έχει ως έννοια διαφοροποιηθεί και διαχωριστεί από τον αθλητισμό υψηλού επιπέδου (την δεύτερη συνιστώσα της Διά βίου Άθλησης) και έχει αναδειχθεί τόσο σε ευρωπαϊκό επίπεδο όσο και σε εθνικό επίπεδο των κρατών μελών, ως μια σημαντική εξέλιξη στην κουλτούρα των μεταρρυθμίσεων στο τέλος του εικοστού αιώνα.

Σύμφωνα με τα συμπεράσματα των επιστημονικών ερευνών θα ήταν ανακριβές να παρουσιαστεί η διαδικασία εφαρμογής του Αθλητισμού για Όλους στο χώρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ως ομοιογενής, καλά σχεδιασμένη και διαχειριζόμενη κατά τα προηγούμενα 30-40 χρόνια.

Ωστόσο, η Άθληση για Όλους εξελίχθηκε και άλλαξε δραστικά κατά τη διάρκεια της τελευταίας 15χρονης περιόδου. Στο ευρωπαϊκό επίπεδο, υπάρχει έντονη διαβούλευση μεταξύ των αντίστοιχων θεσμικών οργάνων της ΕΕ (Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2014) και των κρατών μελών, που εστιάζεται αφενός στην προσπάθεια ανάπτυξης του Αθλητισμού για Όλους, διαμέσου της ανάπτυξης των εκάστοτε στρατηγικών πολιτικών εφαρμογής που υιοθετείται από τις ευρωπαϊκές χώρες, και αφετέρου στη διεπιστημονική μελέτη του αποτελέσματος των εθνικών στρατηγικών, της συμμετοχής δηλαδή στον αθλητισμό όλων των ομάδων στόχων.

Φαίνεται, λοιπόν, ότι ανεξάρτητα από τη στρατηγική που υιοθετήθηκε για τον Αθλητισμό για Όλους από τις εθνικές και τοπικές κυβερνήσεις και τις ανάλογες διαδικασίες κοινωνικού εκσυγχρονισμού και εξατομίκευσης τους, οι κοινωνικο-δομικές διαφορές εξακολουθούν να υφίστανται και να διαδραματίζουν ένα ιδιαίτερο ρόλο στην αθλητική δραστηριότητα. Οι παρεμβάσεις της ΕΕ, φαίνεται να επηρεάζουν τις αθλητικές πολιτικές σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο.

Οι αλλαγές στη Διά βίου Αθλητική δραστηριότητα στις ευρωπαϊκές χώρες μπορούν να πραγματοποιηθούν μέσω της καινοτομίας στον πολιτικό σχεδιασμό και την πρακτική εφαρμογή, της αυξημένης διατομεακής συνεργασίας μεταξύ κρατικών φορέων (Υπουργείων, Οργανισμών, Τοπική Αυτοδιοίκηση, κτλ) καθώς και μέσω της υιοθέτησης αντίστοιχων ρόλων στους τομείς αρμοδιότητάς τους. Για το σκοπό αυτό, θα

πρέπει να παρέχονται ολοκληρωμένες στρατηγικές αναλυτικού περιεχομένου, ενώ διαπιστώνεται η ανάγκη για εξειδικευμένο προσωπικό σε όλα τα επίπεδα εφαρμογής του.

Η εκπόνηση και ανάλυση των αποτελεσμάτων συγκριτικών διακρατικών μελετών (Van Bottenburg et al., 2005· WHO, 2011· Special Eurobarometer 412, 2014), σχετικά με την καταγραφή των τάσεων της ενασχόλησης με τις αθλητικές δραστηριότητες, καθώς και η γνώση των «καλών πρακτικών» των διαφόρων κρατών (Fasting et al., 1997· Ottesen 2004), μπορούν να οδηγήσουν στην διαμόρφωση και προσαρμογή της εθνικής αθλητικής στρατηγικής (και της αντίστοιχης Ευρωπαϊκής), στη μεγιστοποίηση της αθλητικής συμμετοχής στην κατεύθυνση της εξάλειψης των ανισοτήτων, την κοινωνική συνοχή (συμμετοχή μεταναστών και ευάλωτων κοινωνικών ομάδων) και την πολυεπίπεδη οικονομική ανάπτυξη (υγεία, απασχόληση, τουρισμός, κτλ).

Επομένως, ένα πολυεπίπεδο πλαίσιο (συμπεριλαμβανομένων των ατόμων καθώς και του ευρύτερου περιβάλλοντος) δύναται να αναλυθεί μέσα στο κοινωνικο-οικονομικό-οικολογικό διεθνές και ευρωπαϊκό περιβάλλον. Σύμφωνα με τον Heinemann (1999) *«Ακριβώς όπως μπορούμε να αναμειγνύουμε εντελώς διαφορετικές ουσίες με τα ίδια χημικά στοιχεία, τόσο διαφορετικοί εθνικοί αθλητικοί πολιτισμοί έχουν δείξει την εθνική προσαρμογή στην εφαρμογή των ίδιων αθλητικών πολιτικών»*. Η διεθνής επιστημονική βιβλιογραφία, ως αντικείμενο της διεθνούς έρευνας, μπορεί να καταδείξει το αποτέλεσμα των αμοιβαίων επιρροών, να αναλύσει και να διαπιστώσει το μέγεθος εφικτότητας και την ακρίβεια εφαρμογής των επιδιωκόμενων στόχων και την αξιολόγηση των μεθόδων εφαρμογής των αντίστοιχων διακρατικών ή εθνικών στρατηγικών.

Σύμφωνα με τα ερευνητικά αποτελέσματα (Hartmann-Tews & Pfister 2003· Heinemann 2003· Special Eurobarometer 412, 2014), ο βαθμός συμμετοχής των διαφόρων ομάδων στόχων εμφανίζεται να ποικίλλει ανά χώρα. Στην πλειονότητα των περιπτώσεων, οι άνδρες υπερτερούν στα ποσοστά συμμετοχής έναντι των γυναικών. Σε ορισμένες χώρες (Γαλλία, Γερμανία, Ιταλία, Λετονία, Σλοβακία και Ηνωμένο Βασίλειο), η συχνότητα αθλητικής δραστηριότητας εμφανίζει διαφοροποίηση μόνο στην ηλικιακή κατηγορία μεταξύ των νέων και ενηλίκων. Σε άλλες χώρες, αυτές οι διαφορές παρατηρούνται

επίσης μεταξύ νέων και ενηλίκων μέσης ηλικίας (Λιθουανία, Ισπανία) ή ηλικιωμένων (Βέλγιο, Ελλάδα).

Η αναζήτηση για καλή υγεία (Amonkar et al. 2003· Bize & Plotnikoff, 2009· Special Eurobarometer 412, 2014) και καλή εξωτερική εμφάνιση, φαίνεται να διαδραματίζουν τους σημαντικότερους ρόλους στην δημιουργία κινήτρων, ενώ άλλοι παράμετροι που συμβάλλουν, είναι η ατομική αυτοεκτίμηση και η πορεία υγιούς καθημερινότητας και κοινωνικής ζωής.

Η σύγχρονη εφαρμοσμένη πολιτική για τον αθλητισμό για όλους εμφανίζεται να προσεγγίζει τις γενικές αρχές εφαρμογής της, που αντικατοπτρίζει την ευρύτερη οικονομική και κοινωνική θέση για κοινωνικο-πολιτιστικές μεταρρυθμίσεις στην κοινωνία, μεταξύ των οποίων η αύξηση του ελεύθερου χρόνου και του εισοδήματος, συνιστώντας την αντιρρόπηση της μετάβασης από την απαιτητική φυσική εργοστασιακή εργασία, σε ανενεργή (με όρους φυσικής δραστηριότητας) εργασία γραφείου. Παράλληλα φαίνεται να βρίσκει ερείσματα στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, να επιδρά θετικά στην εξομάλυνση διαφορετικών κοινωνικών στρωμάτων εισοδήματος, στην σύσφιξη των διαπροσωπικών σχέσεων, όπως των ζευγαριών, των γυναικών, των νέων, των ηλικιωμένων, κτλ (Nagel, 2003· Van Bottenburg, et al. 2005) και να συμβάλει στη βελτίωση της παραγωγικότητας των εργαζομένων.

Το Ελληνικό μοντέλο ειδικότερα μετά την θέσπιση του Οργανωτικού Πλαισίου για την Άθληση για Όλους (1996-σήμερα), καλύπτει ικανοποιητικά όλες τις ομάδες στόχους και δράσεις που έχουν τεθεί από την ΕΕ και τα ισχύοντα ψηφίσματα. Παράλληλα ενισχύει την καινοτομία στην αθλητική δραστηριότητα σε συνεργασία με τις τοπικές κοινωνίες, και επιδεικνύει μια ιδιαίτερη ευαισθησία στην υλοποίηση αθλητικών προγραμμάτων για τις ευάλωτες κοινωνικές ομάδες. Ενόψει των επερχόμενων δομικών αλλαγών στην Ανασυγκρότηση των Φορέων του Δημοσίου, θεμελιώδες/καίριο ερώτημα και παράλληλα σύγχρονη πρόκληση αποτελεί ο επανακαθορισμός του ρόλου και της διαθρωτικής συμβολής της ΓΓΑ για μια συνολική αναμόρφωση του σχεδιασμού, συντονισμού, της μορφής υλοποίησης των αθλητικών προγραμμάτων, της προσαρμογής τους στις σύγχρονες ευρωπαϊκές και επιστημονικά τεκμηριωμένες προοπτικές, με μείωση του λειτουργικού κόστους τους και κάλυψη ευρύτερου

φάσματος ομάδων στόχου. Για την υλοποίηση ποιοτικής αξιολόγησης διαμέσου ερευνητικής διαδικασίας και του στρατηγικού ανασχεδιασμού, κρίνεται απαραίτητο:

- Η κατοχύρωση της διαδικασίας ποιοτικού ελέγχου στο αναμορφωμένο οργανωτικό πλαίσιο λειτουργίας των αθλητικών προγραμμάτων, με την δημιουργία εξειδικευμένης ομάδας ποιοτικού ελέγχου και αναμόρφωσης των προγραμμάτων.
- Η σύσταση επιστημονικής ερευνητικής ομάδας για την υλοποίηση ερευνητικής διαδικασίας με δειγματοληπτικό έλεγχο, στη βάση συγκεκριμένου οργανογράμματος, για την διαχρονική αξιολόγηση της λειτουργίας των προγραμμάτων, την καταγραφή των τυπικών και ουσιαστικών προσόντων του στελεχιακού δυναμικού που εργάζονται στα προγράμματα, καθώς και της καταλληλότητας της υλικοτεχνικής υποδομής υλοποίησης των προγραμμάτων.
- Η δημιουργία Βάσης δεδομένων (ηλεκτρονικής μορφής) για την συγκριτική αξιολόγηση της διαχρονικής πορείας υλοποίησης των αντίστοιχων προγραμμάτων, η οποία θα βελτιώσει σημαντικά το επίπεδο ελέγχου των καταγεγραμμένων δεδομένων, θα κατοχυρώσει την εγκυρότητα των στοιχείων και θα μειώσει αισθητά τον χρόνο έγκρισης προγραμμάτων.
- Ο έλεγχος και η συνεχής αναβάθμιση του επιπέδου των τυπικών και ουσιαστικών προσόντων (απόκτηση εξειδικευμένων γνώσεων και εμπειρίας) του στελεχιακού δυναμικού (διοικητικών στελεχών ΓΓΑ/ΟΤΑ καθώς και των Πτυχιούχων Φυσικής Αγωγής), με την υλοποίηση εξειδικευμένων επιμορφωτικών σεμιναρίων και την διαμόρφωση πλαισίου για την Διά βίου Εκπαίδευση.

Η ανάλυση των επιπτώσεων στην ευρύτερη οικονομικό-κοινωνική και κοινωνικο-πολιτιστική των διακρατικών εφαρμογών της Διά βίου Άθλησης, και πιο εξειδικευμένα στην βάση πέντε βασικών πυλώνων: α) της υγείας, β) της απασχόλησης/ανάπτυξης γ) της αθλοτουριστικής ανάπτυξης, δ) της κοινωνικής ένταξης και της συνοχής των διαφορετικών κοινωνικών ομάδων και ε) την παραγωγικότητα και ψυχολογικο-κοινωνική βελτίωση, κατέδειξε ότι η συμβολή της είναι θετικά καθοριστική και κατά

συνέπεια θα πρέπει να αποτελέσει πολυεπίπεδη επένδυση σε όλους τους εθνικούς στρατηγικούς σχεδιασμούς.

Οι διάφορες ευρωπαϊκές χώρες εμφανίζονται να αξιοποιούν με ποικίλους τρόπους τους προαναφερόμενους πυλώνες στόχων, διαμορφώνοντας τη δική τους αντίστοιχη εθνική αντίληψη του αθλητισμού στην βάση του πλουραλισμού και της κοινής Ευρωπαϊκής αθλητικής πολιτικής.

7 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η Διά βίου Άθληση αποτελεί μια από τις βασικές συνιστώσες για την ποιοτική διαχείριση και ουσιαστική αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου των πολιτών, λαμβάνοντας υπόψη τα αποτελέσματα των ερευνών για τη θετική επίδραση της άσκησης στην υγεία, στην ανάπτυξη διαπροσωπικών σχέσεων, και στη βελτίωση της ποιότητας ζωής.

Η ανάλυση των αποτελεσμάτων υποδηλώνουν ότι η Ευρώπη εξακολουθεί να αντιμετωπίζει πολλές προκλήσεις πολιτικής στον τομέα της αθλητικής δραστηριότητας. Όταν όμως, σύμφωνα με τις αξιακές αρχές της, η Ευρωπαϊκή Ένωση στοχεύει στην όλο και μεγαλύτερη ενσωμάτωση των πολιτών της στην πολιτική σφαίρα, θα πρέπει να εστιάσει στις βέλτιστες και ίσες ευκαιρίες όσον αφορά την ενεργό συμμετοχή των πολιτών στη Αθλητική δραστηριότητα.

Τόσο ο ισχύων Ευρωπαϊκός Χάρτης Αθλητισμού όσο και η Λευκή Βίβλος κατευθύνουν τα κράτη μέλη να λάβουν τα αναγκαία μέτρα για να *«επιτρέψουν σε κάθε άτομο να συμμετάσχει στον αθλητισμό»*. Ο ουσιαστικός εναρμονισμός των κρατών μελών και της ΕΕ στην υλοποίηση των βασικών αρχών του δεν έχει ακόμη πραγματοποιηθεί.

Τα θέματα που αναφέρονται στην παρούσα εργασία/μελέτη παρουσιάζουν και αναλύουν τις πτυχές και τους κατευθυντήριους άξονες χάραξης αθλητικής στρατηγικής, στην βάση της ανάπτυξης και προώθησης της αθλητικής δραστηριότητας σε όλες τις ομάδες στόχους με σκοπό τη Διά βίου Άθληση.

Ο αθλητισμός προωθείται ως μια μορφή καθολικής «θετικής δραστηριότητας» στο πλαίσιο της γενικής πολιτικής για τα παιδιά και τους νέους, αλλά έχει επίσης χρησιμοποιηθεί ως μέρος στρατηγικών στοχοθετημένης πρόληψης του κοινωνικού αποκλεισμού σε όλες τις εκφάνσεις του. Η εμπλοκή στην αθλητική δραστηριότητα διαφαίνεται ότι ανοίγει μια νέα προοπτική σχετικά με ένα ευρύ φάσμα θεμάτων υγείας, κοινωνικών θεμάτων, εκπαίδευσης και απασχόλησης.

Επιπλέον, λόγω των σαφώς προσδιορισμένων γεωγραφικών προτύπων, καταδεικνύεται ότι αποτελεί σημαντική παράμετρο της εφαρμοσμένης πολιτικής των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης να καταρτίσουν μεσο-μακροπρόθεσμα εθνικά σχέδια για τη στήριξη της Διά βίου Άθλησης στον πληθυσμό, προκειμένου να ενεργοποιήσουν τα πολυεπίπεδα οφέλη της. Τα σχέδια αυτά θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τα πολιτιστικά χαρακτηριστικά κάθε χώρας και τα αντίστοιχα κατευθυντήρια ψηφίσματα δράσεων των κρατών μελών της ΕΕ.

Το ισχύον Ελληνικό μοντέλο και ειδικότερα τα προγράμματα Αθλητισμού για Όλους, καθώς και τα αντίστοιχα στήριξης του υψηλού αθλητισμού, ακολουθεί το πνεύμα του Ευρωπαϊκού Χάρτη Αθλητισμού όσο και της Λευκής Βίβλου, στοχεύοντας στην ενθάρρυνση της συμμετοχής, τη σωματική δραστηριότητα για όλους τους πολίτες, ανεξαρτήτως φύλου, ηλικίας και κοινωνικοοικονομικής κατάστασης. Η χάραξη φυσικά ενός σύγχρονου αναδιαρθρωμένου στρατηγικού σχεδιασμού για τα επόμενα χρόνια θεωρείται επιβεβλημένη.

Όλα τα ευρήματα των στατιστικών και επιστημονικών ερευνών που εμπλουτίζουν τις γνώσεις μας σχετικά με τη συμμετοχή σε αθλητικές δραστηριότητες, παρέχουν σημαντικές πληροφορίες για τους υπεύθυνους χάραξης ή της αναμόρφωσης εθνικής στρατηγικής πολιτικής.

Τέλος, είναι σημαντικό να δοθεί έμφαση στο επιχείρημά των ερευνητών McIntosh & Charlton (1985), ότι ο αθλητισμός για τον αθλητισμό ή ο αθλητισμός ως δραστηριότητα αναψυχής, μπορεί να αποτελέσει την βάση λογικής κυβερνήσεων ως κοινωνο-οικονομική επένδυση, με την ενθάρρυνση της συμμετοχής και της διασποράς των πολυεπίπεδων θετικών αρχών της Διά βίου Άθλησης για Όλους σε διάφορους τομείς της κοινωνικής ζωής των πολιτών.

8 ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ

Αριθ. ΥΠΠΟΑ/ΓΔΥΑ/ΔΑΟΠΑΑΕΥΔΣ/ΤΣΠΕΠΑΟ/187200/13385/1259/891 (ΦΕΚ Β'1774/17-06-2016) «Έγκριση Οργανωτικού Πλαισίου Προγραμμάτων Άθλησης για Όλους».

Δημοσχάκης, Σ. & Κουθούρης, Χ. (2013). Διερεύνηση του επιπέδου Ποιότητας ζωής στην Ελλάδα κατά την οικονομική κρίση της περιόδου 2010-2011. *Ελληνικό Περιοδικό Διοίκησης Αθλητισμού & Αναψυχής*, τεύχος 10 (2), σσ. 1 – 19.

Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2014/C 183/03). Ψήφισμα του Συμβουλίου και των αντιπροσώπων των κυβερνήσεων των κρατών μελών, συνερχομένων στα πλαίσια του Συμβουλίου, της 21ης Μαΐου 2014, σχετικά με το πρόγραμμα εργασιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τον αθλητισμό (2014-2017).

Κώνστας Γ. (2002). Προβολή και προώθηση Προγραμμάτων “Άθληση για Όλους”. Πρακτικά Συνεδρίου: *Η ανάπτυξη του Μαζικού Αθλητισμού στις Τοπικές Κοινωνίες*, σελ 77-83.

Σφακιανάκης, Μ. (2000). *Εναλλακτικές μορφές τουρισμού*. Αθήνα: Εκδόσεις Έλλην.

Amodeu, F., Garcia, S. Mello, M. Moreira, H. & Santos, R. (2005). Depression, anxiety and quality of lifescors in seniors after an endurance exercise program. *Revista Brasileira de Psiquiatria*, V27(4), pp. 266-271.

Amonkar, M. Hassan, K. Joshi, V. & Madhavan, S. (2003). Obesity and health related of life : a crosssectionalanalysis of the U.S. population. *International Journal of Obesity*, V27, pp. 1227-1232.

Andersen, LL. Nielsen, P. Søgaard, K. Andersen, C. Skotte & J. Sjøgaard G. (2008). Torque–EMG–velocity relationship in female workers with chronic neck muscle pain. *Journal of Biomechanics*, V41, pp.2029–2035.

Bertram, C. Diep, M. Fox, T. Pelka, V. Ruitinga, C. & Sennett, J. (2016). Mapping of good practices relating to social inclusion of migrants through sport. *Final report to the DG Education and Culture of the European Commission*.

Brennan, R. Wells, J. & Van Hout, M.C. (2016). The injecting use of image and performance-enhancing drugs (IPED) in the general population: a systematic review. *Health and Social Care in the Community*, V25(5), pp. 1459-1531.

Bize, R., & Plotnikoff, R. (2009).The relationship between a short measure of health status and physicalactivity in a workplace population. *Psychology, Health and Medicine*, V 14(1), pp. 53-61.

- Biddle, S.J.H. Mutrie, N. & Boucher, S.H. (2000). Physical Activity and Psychological Well-Being: A review of reviews, *British Journal of Sports Medicine*, V45, pp. 886-895.
- Block, K. & Gibbs, L. (2017). Promoting Social Inclusion through Sport for Refugee-Background Youth in Australia: Analysing Different Participation Models. *Social Inclusion* , V5(2), pp. 91–100.
- Bowles, S. (1998). Endogenous Preferences: The Cultural Consequences of Markets and Other Economic Institutions. *Journal of Economic Literature*, V36(1), pp. 75–111.
- Breuer, C. Hoekman, R. Nagel, S. & Werff, H. (2015). *Sport Clubs in Europe: A Cross-National Comparative Perspective*. Springer International Publishing Switzerland, pp.419-435.
- Bulmer, S. J., & Radaelli, C. M. (2004). *The Europeanisation of National Policy?*. Queens University Belfast.
- Castejon, P.B. de Dios Garcia Martinez, J. & Carballada, R. (1973). *Rationalising sports policies: Outline of a methodology*. Strasbourg: Council of Europe/Committee for Out-of-School Education & Cultural Development.
- Cecchini, M. Sassi, F. Lauer, J A. Lee, YY. Guajardo-Barron, V. & Chisholm, D. (2010). Tackling of unhealthy diets, physical inactivity, and obesity: health effects and cost-effectiveness. *Lancet*, V376, pp. 1775–1784.
- Claeys, U. (1982a) (1982b). *Rationalising sports policies. Sport in European society: A transnational survey into participation and motivation*. Strasbourg: Council of Europe/Committee for the Development of Sport.
- Collins, M. & Kay, T. (2003). *Sport and social exclusion*. London: Routledge.
- Collins, M. (2004). Sport, Physical Activity and Social Exclusion. *Journal of Sports Sciences*. V22(8), pp.727–740.
- Council of Europe (1975). *The European Sport for All Charter*. Strasbourg: Council of Europe/Committee for the Development of Sport.
- Council of Europe (1976). *European Sport for All Charter*. Resolution 41 (76).
- Council of Ministers and the Ministry of Physical Education and Sports, Sofia (2009) *National strategy for the development of physical education and sports in the Republic of Bulgaria 2010–2020*.
- Department of Culture, Arts and Leisure, Belfast (2009). *Sport matters – a culture of lifelong enjoyment and success in sport*.

De Knop, P., Engström, L., Skirstad, B. & Weiss, M. (1996). *Worldwide trends in youth sport*. Champaign: Human Kinetics (eds).

Department of Arts, Sport and Tourism, Dublin (2008). *Statement of strategy 2008–2010*.

Department for Culture, Media and Sport, London and Strategy Unit (2002). *Game plan: a strategy for delivering Government's sport and physical activity objectives*. London, Cabinet Office.

Department for Culture, Media and Sport, London (2008). *Playing to win: a new era for sports*.

Esping-Andersen, G. (1990). The three worlds of welfare capitalism. London: Polity, pp. 92-123.

Esping-Andersen, G. Caburnay, C. Froehlich-Grobe, K. & White, G. (2008). Measuring health-related quality of life for persons with mobility impairments: an enabled version of the Short-Form 36. *Quality of Life Research* V7, pp. 751-770.

European Commission, Brussels (2007). *White Paper on sport*.

European Commission, Brussels (2008). *EU physical activity guidelines – recommended policy actions in support of health-enhancing physical activity*.

Fasting, K., Pfister, G., Scranton, S. & Bunuel, A. (1997). Cross-cultural research on women and sport: some theoretical, methodological and practical challenges. *Women in Sport & Physical Activity Journal*, V6, pp. 85-107.

García, B. (2006). *The European Union and Sport, rescuing the nation-state?* Paper to be presented at the Workshop 'Sport, Politics and Public Policy'. ECPR Joint Sessions of Workshops, Nicosia (Cyprus), 25-30 April 2006.

Goldson, B. & Muncie, J. (2006). *Critical Anatomy: Towards a Principled Youth Justice*, pp. 203–31 in B. Goldson and J. Muncie (eds). *Youth Crime and Justice*. London: SAGE.

Government of the Czech Republic, Prague (2000). *National programme for the development of Sport for All*.

Hartmann-Tews, I. (1999). The idea of sport for all and the development of organised sport in Germany and Great Britain. *Journal of European Area Studies*, V7, pp.145-156

Hartmann-Tews, I. & Pfister, G. (2003). *Sport and women. Social issues in international perspective*. London: Routledge.

Hartmann-Tews, I. (2006). Social stratification in sport and sport policy in the European Union. *European Journal for Sport & Society*, V3(2), pp. 109-124.

- Hallmann, K. Wicker, P. Breuer, C. & Schüttoff, U. (2011). Interdependency of sport supply and sport demand in German metropolitan and medium-sized municipalities – findings from multi-level analyses. *European Journal for Sport and Society*, V8(1/2), pp. 65-84.
- Heinemann, K. (1999). *Sport clubs in various European countries*. Schorndorf: Hofmann.
- Heinemann, K. (2003). *Sport and Welfare Policies – Six European Case Studies*. Schorndorf:Hofmann.
- Heinila, K. (1971).Sport planning: Toward a humanistic approach. *In fourth International Seminar Sport and Leisure, ICSPE, 6-9 November*. Helsinki: Finnish Society for Research in Sportand Physical Education.
- Hendrick, H. (2003). *Child Welfare: Historical Dimensions,Contemporary Debate*. Bristol: Policy Press.
- Hinch, T.D. & Higman, J.E. (2001). Sport tourism framework for research. *International Journal of Tourism Research*, V3, pp. 45-58.
- Hill, M., Davis, J., Prout, A. & Tisdall, K. (2004). Moving the Participation Agenda Forward. *Children and Society* V18(2), pp.77–96.
- Houlihan, BMJ (2012) Sport policy convergence: A framework for analysis. *European Sport Management Quarterly*, V12(2), pp.111-135
- Hungarian Parliament, Budapest (2007). *Sport XXI National Sports Strategy*.
- Hoekman, R. Breedveld, K. & Scheerder, J. (2011). Introduction to the Special Issue on Sports participation in Europe. *European Journal for Sport and Society*, V8 (1/2), pp.7-13.
- Kamphorst, T. & Roberts, K. (Eds.). (1989). *Trends in Sports – A Multinational Perspective*.Enschede: Giordano Bruno.
- Kelly L. (2013). Sports-Based Interventions and the Local Governance of Youth Crime and Antisocial Behavior. *Journal of Sport and Social Issues*, V 37 (3), pp. 261-283.
- Kolotkin, RL. Crosby, RD. Williams, GR. Hartley, GG. & Nicol, S. (2001). The Relationship between Health-Related Quality of Life and Weight Loss. *Obesity Research*, V9 (9), pp.564-571.
- Kriska, M. & Rexroad, A. (1998). The role of physical activity in minority populations.*Women's Health Issues*, V8 (2), pp.98-103.
- Lechner, M. (2009). Long-Run Labour Market and Health Effects of Individual Sports Activities. *Journal of Health Economics*, V28(4), pp. 839–854.

- Lee, I-M. Shiroma, E. Lobelo, F. Puska, P. Blair, S. & Katzmarzyk, P. (2012). Impact of Physical Inactivity on the World's Major Non-Communicable Diseases. *The Lancet Physical Activity Series Working Group*, V380, pp.219–229.
- Lister, R. (2005). Investing in the Citizen-Workers of the Future: Transformations in Citizenship and the State under New Labour', pp. 449–61 in H. Hendrick (ed.) *Child Welfare and Social Policy: An Essential Reader*. Bristol: Policy Press.
- Marchand, J. (1990). *Sport for All in Europe*. London: HMSO.
- Marmont, M. (2005). Social determinants of health inequalities. *The Lancet*, V 365 pp.1099-1104.
- Marks, G. Hooghe, L. & Blank, K. (1996). European Integration from the 1980s: State-Centric v. Multi-level Governance. *Journal of Common Market Studies*, V34(3), pp. 341-373.
- McIntosh, P. Charlton, V. (1985). *The impact of Sport for All policy - 1966-1984.: And a way forward*. London: Sports Council.
- Morris, JN. (1994). Exercise in the prevention of coronary heart disease: Today's best buy in public health. *Medical Science Sports Exercise*. V26(7), pp.807-814.
- Ministry of Health, Welfare and Sport, The Hague (2008). *The power of sport*.
- Ministry of Health, Welfare and Sport, The Hague (2005). *Time for sport*.
- Ministry of Sport, Warsaw (2007). *Sport development strategy in Poland by the year 2015*.
- Ministry of Education and Science, Riga (2006). *National Sports Development Program 2006–2012*.
- Ministry of Education, Youth and Employment, Floriana (2007). *Re-shaping sport – towards personal development, health and success*.
- Ministry of Culture, Tallinn, (2006). *Estonian strategic development Sport for All Programme 2006–2010*.
- Ministry of Education, Bratislava (2001). *National Sports Development Programme*.
- Ministry of Education and Culture, Finland (2009). *Government resolution on policies promoting physical activity – Ministry of Education and Culture plan for an action programme*.
- Ministry of Education and Sport, Ljubljana (2000). *National programme of sport, Republic of Slovenia*.

Minister of Public Works and Government Services Canada (2005). *Sport Canada's Policy on Aboriginal Peoples' Participation in Sport*. Ottawa, Canadian Heritage.

Mullin, B. Hardy, S. Sutton, W. (2004). *Sport Marketing*. Champaign: Human Kinetics (eds).

Muncie, J. (2006). Governing Young People: Coherence and Contradiction in Contemporary Youth Justice. *Critical Social Policy* V26(4), pp.770–93.

Ottesen, L. (2004). Sports participation, gender and the welfare state. *Sportwissenschaft*, V34, pp.311-326.

Palacios-Huerta, I., & Santos, T. J. (2004). A Theory of Markets, Institutions, and Endogenous Preferences. *Journal of Public Economics*, V88(3-4), pp. 601–627.

Pearson, G. (1983). *Hooligan: A History of Respectable Fears*. London: Macmillan.

Pigos, G. Moraiti, I. & Gitakou, M. (2004). The affects of “Sport for All” activities in the psychological condition and productive performance of participants. *Proceedings of 10th World Sport for All Congress*, pp. 164

Physical Activity Guidelines Advisory Committee (PAGAC) (2008). *Physical Activity Guidelines Advisory Committee Report 2008*. Washington, DC, US Department of Health and Human Services.

Pratt, M. Macera, CA. & Wang, G. (2000). Higher direct medical costs associated with physical inactivity. *Physician and Sportsmedicine*, V28, pp. 63–70.

Prout, A. (2002). Researching Children as Social Actors: An Introduction to the Children 5–16 Research Programme. *Children and Society*, V16(2), pp.67–76.

Renson, R. (1983). Sport for All: New perspectives in text and context. In: Van Lierde, A. & De Clercq, L. (Eds.). *Evaluation of the impact of 'Sport for All' policies and programmes* (1st meeting of the European project group, Dudzele) (pp. 121-135). Brussels: BLOSO.

Republic of Lithuania, Lithuania (2005). *Physical education and sports strategy 2005–2015*.

Rose, N. (1999). *Powers of Freedom*. Cambridge: Cambridge University Press.

Ruseski, J. E. & Maresova, K. (2014). Economic Freedom, Sport Policy, and Individual Participation in Physical Activity: An International Comparison. *Contemporary Economic Policy*, V32, pp.42–55.

Ryan, M. Frederic, M. Lipes, D. Rudio, N. & Sheldon, M. (1997). Intrinsic motivation and exercise adherence. *International Journal of Sport Psychology*, V28, pp. 335–354.

- Sayed, Y. & Soudien, C. (2003). (Re)Framing Education Exclusion and Inclusion Discourses. *Institute of Development Studies (IDS Bulletin)*, V34, pp. 9–19.
- Scarborough, P. Bhatnagar, P. Wickramasinghe, KK. Allender, S. Foster, C. & Rayner, M. (2011). The economic burden of ill health due to diet, physical inactivity, smoking, alcohol and obesity in the UK: An update to 2006-2007 NHS costs. *Journal of Public Health*, V33(4), pp.527-535.
- Scheerder, J., Vandermeerschen, H., Van Tuyckom, C., Hoekman, R., Breedveld, K., & Vos, S. (2011). Understanding the game: sport participation in Europe. *Sport Policy & Management*, V10, pp.1-79.
- Scottish Executive, Edinburgh (2007). *Reaching higher – building on the success of sport 21*.
- Simon, P. Striegel, H. Aust, F. Dietz, K. & Ulrich, R. (2006). Doping in fitness sports: estimated number of unreported cases and individual probability of doping. *Addiction*, V101(11), pp. 1640–1644.
- Stubbe, J. Chorus, A. Frank, L. de Hon, O. van der Heijden, P. (2014). Prevalence of use of performance enhancing drugs by fitness centre members. *Drug Test and Analysis*, V6(5), pp. 434–438.
- Sportscotland, Glasgow (2009). *Our Plan – corporate plan 2009–2011*.
- Sport England, London (2008). *Sport England strategy 2008–2011*.
- Strigas, A. Jackson, E. & Newton, J. (2003). Motivating volunteers to serve and succeed: Design and results of a pilot study that explores demographics and motivational factors in sport volunteerism. *International Sports Journal*, West Haven 7.1, pp 111-123.
- Thiel A., Seiberth K. & Mayer J. (2017). *Ageing societies and physical activity*. European Journal for Sport and Society. Volume 14, (2), pp 91-94.
- Tiessen-Raaphorst, A. Verbeek, D. de Haan, J. & Breedveld, K. (Eds.), (2010). *Sport: Een leven lang*. Rapportage Sport 2010. Den Haag/'s-Hertogenbosch: Sociaal & Cultureel Plan bureau/W.J.H. Mulier Instituut.
- UNESCO (2004). *The Plurality of literacy and its Implications for Policies and Programmes*.
- UNESCO (2009). *International Institute for Educational Planning (IIEP)*.
- UNESCO (2015). *Quality Physical Education (QPE), Guidelines For Policy-Makers*.
- Van Bottenburg, M., Rijnen, B., & Van Sterkenburg, J. (2005). *Sports participation in the European Union: Trends and differences*. Nieuwegein: Arko.

Vanreusel, B. Taks, M. & Renson, R. (2002). Belgium – Flanders. Origins, development and trends of Sport for All. In L.P. Da Costa & A. Miragaya (Eds.). *Worldwide experiences and trends in Sport for All* . Oxford: Meyer & Meyer Sport pp. 379-400.

Van Tuyckom, C. Scheerder, J. & Bracke, P. (2010). Gender and age inequalities in regular sports participation: A cross-national study of 25 European countries. *Journal of Sports Sciences*, Volume 28, (10), pp. 1077-1084.

Van Tuyckom, C. (2011). *Sport for All: Fact or fiction? Individual and cross-national differences in sport participation from a European perspective*. Faculty Of Political And Social Sciences Department of Sociology. University Ghent.

Vos, S. Vandermeerschen, H. & Scheerder, J. (2016). Balancing between Co-ordination, Co-operation and Competition? A Mixed Method Approach for Assessing the Role Ambiguity of Local Sports Authorities. *International Journal of Sport Policy*, V8(3).

Weed, M. & Bull, C. (2004). *Sports tourism: participants, policy and providers*. Amsterdam: Elsevier.

Willow, C. (2002). *Participation in Practice: Children and Young People as Partners in Change*. London: The Children's Society.

World Health Organization (WHO) (2002). The world health report *Reducing risk, promoting healthy life*. Geneva.

World Health Organization (2003). Health and development through physical activity and sport. Geneva.

World Health Organization, (2004). Global Strategy on Diet, Physical Activity and Health. Geneva.

WHO Regional Office for Europe, (2006). *European Charter on Counteracting Obesity*. Copenhagen.

World Health Organization (2009), Global health risks. *Mortality and burden of disease attributable to selected major risks*. Geneva.

World Health Organization, (2010). Global recommendations on physical activity for health. Geneva.

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΕΣ ΠΗΓΕΣ

Γκουτζιούπας Γ. Ι.Μ., (2008), «Το Ελληνικό Αθλητικό Τουριστικό Προϊόν». http://traveldailynews.gr/pdf/SPORT_TOURISM_PRODUCT%20OF_GREECE.pdf (πρόσβαση 17/06/2017)

Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Επαγγελματικών Προσόντων Για Τη Διά Βίου Μάθηση (ΕΠΕΠ) (2009). https://ec.europa.eu/ploteus/sites/eac-efq/files/broch_el.pdf πρόσβαση 29/08/2017

Ινστιτούτο του Συνδέσμου Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων (ΙΝΣΕΤΕ) (2013) <http://www.insete.gr/el-gr/Dashboard/Στατιστικά/Προφιλ-Αγορών> (πρόσβαση 17/06/2017)

Cavill, N. Kahlmeier, S. Racioppi, F. (Eds) (2006). *Physical Activity and Health in Europe: Evidence for Action*. World Health Organization. https://books.google.gr/books?id=ANPNh-0iIggC&pg=PA28&dq=Economic+benefits+of+the+health-enhancing+effects+of+physical+activity:+First+estimates+for+Switzerland&hl=en&sa=X&ved=0ahUKEwi73KaSpa_WAhVCVxQKHadyAEYQ6AEIJTAA#v=onepage&q=Economic%20benefits%20of%20the%20health-enhancing%20effects%20of%20physical%20activity%3A%20First%20estimates%20for%20Switzerland&f=false (πρόσβαση 10/9/2017)

Chappelet J. L. (2013). *Show business sport should finance sports for all*. In an interview on the eve of the 5th World Conference of Ministers for Sport to be held in Berlin (Germany, 28-30 May 2013). UNESCO, <http://en.unesco.org/news/show-business-sport-should-finance-sports-all/> (πρόσβαση 22/08/2017)

Eurobarometer 64.3,(2006) Health and food. Brussels, European Commission, (Special Eurobarometer 246) (http://ec.europa.eu/health/ph_publication/eb_food_en.pdf). πρόσβαση 18/07/2017

Eurobarometer 72.3,(2010). Sport and physical activity.Brussels, European Commission, (Special Eurobarometer 334) http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_334_en.pdf (πρόσβαση 18/07/2017)

Special Eurobarometer 412, (2014). Sport and physical activity report. http://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/archives/ebs/ebs_412_en.pdf (πρόσβαση 15/06/2017)

European Commission, (2011). *Developing the European dimension in sport*. Brussels, (12 final) http://ec.europa.eu/sport/news/doc/communication/communication_en.pdf/(πρόσβαση 20/08/2017)

European Commission, Directorate-General Education and Culture(2012). Study commissioned by the European Commission, Directorate-General Education and Culture. *Study on the Contribution of Sport to Economic Growth and Employment in the EU. Final Report.* <http://ec.europa.eu/assets/eac/sport/library/studies/study-contribution-sports-economic-growth-final-rpt.pdf>/(πρόσβαση 20/08/2017)

European Commission, Directorate-General Education and Culture, (2012) https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/management-plan-2013-dg-eac_december2012_en.pdf (πρόσβαση 25/08/2017)

European Observatoire of Sport and Employment – EOSE- <http://eose.org/>(πρόσβαση 25/08/2017)

Inter-agency Network for Education in Emergencies (INEE), (2009). <http://www.ineesite.org/en/>(πρόσβαση 22/08/2017)

Lee, I. Shiroma, E.J. Lobelo, F. Puska, P. Blair, S.N. & Katzmarzyk, P.T. (2012). Effect of physical inactivity on major non-communicable diseases worldwide: An analysis of burden of disease and life expectancy. *Lancet Physical Activity Series Working Group The Lancet*, V380(9838) pp. 219-229. [http://dx.doi.org/10.1016/S0140-6736\(12\)61031-9](http://dx.doi.org/10.1016/S0140-6736(12)61031-9)/(πρόσβαση 22/08/2017)

Runningnews.gr. (2012). www.runningnews.gr (πρόσβαση 17/06/2017)

Scheerder J., Zintz T., & Delheye P., (2012). *The Organisation of Sports in Belgium Between Public, Economic and Social Profit.* https://www.researchgate.net/profile/Thierry_Zintz/publication/288829468/(πρόσβαση 22/08/2017)

Sport for Development and Peace International Working Group (SDP IWG) (2008). *Harnessing the power of sport for development and peace: Recommendations to governments.* Toronto, Right To Play. <http://www.righttoplay.com/moreinfo/aboutus/Documents/Sport%20For%20Dev%20-%20ENG.pdf> (πρόσβαση 22/08/2017)

Spurrier, N.J. Magarey, A.A. Golley, R. Curnow, F. & Sawyer, M.G. (2008). Relationships between the home environment and physical activity and dietary patterns of preschool children: a cross-sectional study <https://doi.org/10.1186/1479-5868-5-31> (πρόσβαση 11/09/2017)

UN (2004). *Universal Language of Sport Brings People Together, Teaches Teamwork, Tolerance.* Secretary-General, Press Release. <http://www.un.org/press/en/2004/sgsm9579.doc.htm> (πρόσβαση 08/09/2017)

Physical Activity and Health: A Report of the Surgeon General. Department of Health and Human Services, Center for Disease Control and Prevention, National Center for

Chronic Disease Prevention and Health Promotion, USA: 1996,
www.cdc.gov/NCCDPHP/SGR/SGR.HTM (πρόσβαση 22/08/2017)

Union Europeenne du Sport pour Tous-UESpT- <http://www.uespt.org> (πρόσβαση
20/08/2017)